Sakförsäkringsvillkor och säkerhetsföreskrifter ES1

Innehåll

1 Sakförsäkringsskydd ... 1
2 Begrepp i anslutning till sakförsäkring ... 1
2.1 Återanskaffningsvärde ... 1
2.2 Fullvärde ... 2
2.3 Dagsvärde ... 2
2.4 Gängse värde ... 2
2.5 Förstarisk ... 2
2.6 Försäkringsvärde ... 2
2.7 Försäkringsbelopp ... 2
2.8 Restvärde ... 3
2.9 Under- och överförsäkring ... 3
2.10 Självrisk ... 3
2.11 Sakförsäkringarnas giltighetsområde ... 3
2.12 Försäkringslokal ... 3
2.13 Yta ... 4
3 Sakförsäkringsobjekt ... 4
3.1 Byggnader ... 4
3.2 Lösa anläggningstillgångar och investeringsskydd ... 5
3.3 Omsättningstillgångar ... 6
3.4 Pengar och värdepapper ... 7
3.5 Främmande egendom ... 7
4 Sakförsäkringarnas giltighet ... 7
4.1 Egendom på verksamhetsstället och varierande ställen ... 7
4.2 Tillfällig förflyttning och förvaring av egendom ... 8
(bortavillkor) ... 8
5 Sakförsäkringar ... 8
5.1 Brandförsäkring ... 8
5.2 Naturskadeförsäkring ... 9
5.3 Läckageförsäkring ... 9
5.4 Försäkring mot egendomsbrott ... 11
5.5 Bräckageförsäkring ... 13
5.6 Försäkring för frys- och kylvaror ... 16
5.7 Gemensamma ersättningsbegränsningar i sakförsäkringar ... 17
5.8 Ersättningsbegränsningar i undantagsfall ... 18
6 Ersättningsbestämmelser för sakförsäkring ... 18
6.1 Skadebelopp enligt återanskaffningsvärde 18
6.2 Skadebelopp i specialfall ... 19
6.3 Ersättningsbelopp ... 21
6.4 Utbetalning av ersättning ... 21
6.5 Övriga ersättningsbestämmelser ... 22
7 Säkerhetsföreskrifter ... 23
7.1 Säkerhetsföreskrifternas förpliktande och syfte ... 23
7.2 Myndighetsbestämmelser ... 23
7.3 Allmän omsorgsplikt ... 23
7.4 Brandförsvar ... 23
7.5 Avvärjning av läckageskador ... 30
7.6 Avvärjning av brottsskador ... 30
7.7 Avvärjning av bräckageskador ... 36

1 Sakförsäkringsskydd

Sakförsäkringen ersätter direkta och omedelbara skador på försäkringstagarens egendom samt kostnader som separat nämns i villkoren i enlighet med försäkringsavtalet mellan LokalTapiola och försäkringstagaren.

Sakförsäkringsavtalet består av försäkringsbrevet och de i brevet antecknade special- och produktvillkoren för respektive sakförsäkring samt av dessa allmänna villkor för sakförsäkring och de allmänna avtalsvillkoren.

När försäkringen tecknades eller ändrades kan det möjligtvis ha avtalats om att det försäkringsskydd som ingår i avtalet ska vara mer begränsat eller omfattande än vad som bestäms i dessa villkor. Eventuella avvikelser finns antecknade i försäkringsbrevet. Försäkringsobjekten, försäkringsbeloppen, det valda försäkringsskyddet och självriskerna har antecknats i försäkringsbrevet.

2 Begrepp i anslutning till sakförsäkring

2.1 Återanskaffningsvärde

Med återanskaffningsvärde avses det penningbelopp som krävs för att skaffa en ny likadan eller till sina bruksegenskaper närmast motsvarande egendom till samma plats. I återanskaffningsvärdet ingår också normala transport- och monteringskostnader.

Med normala transport- och monteringskostnader/ installationskostnader avses kostnader som uppstår vid användning av normala transportmetoder och monteringarna/installationerna görs under normal arbetstid med hjälp av arbetskraft som sedvanligt används för montering/installering.

2.2 Fullvärde

Egendomen är försäkrad till fullt försäkringsvärde om fullvärde antecknats som försäkringsbelopp i försäkringen och de för fastställandet av premiegrunden efterfrågade nyckeltalen för byggnader och lösegendom meddelats enligt sina verkliga storlekar.

Vid fullvärdesförsäkring baserar sig premien på sådana nyckeltal som t.ex. på ytan på lokalerna i byggnaden och ytan på lokalerna som företaget använder.

2.3 Dagsvärde

Med dagsvärde avses det penningbelopp som fås när från återanskaffningsvärdet avdras egendomens värdeminskning på grund av

- ålder
- slitage
- föråldrad teknik
- nedsatt användbarhet eller
- annan liknande orsak.

Vid fastställandet av dagsvärdet beaktas också den nedsatta användbarheten hos egendomen på grund av ändrade förhållanden på orten, såsom att den bedrivna näringsverksamheten upphör eller andra liknande orsaker. Ändrade förhållanden på orten beaktas dock inte vid fastställandet av dagsvärdet för byggnad när på samma placeringsplats uppförs en ny byggnad i stället för den tidigare byggnaden.

2.4 Gängse värde

Med egendomens gängse värde avses det sannolika överlåtelsepriset som man skulle få för egendomen i en affär mellan parter som är oberoende av varandra.

Gängse värde för arbetsmaskin som går för egen maskin är det kontantpris som allmänt kan fås för arbetsmaskinen om den saluförs på ett ändamålsenligt sätt i den marknadssituation som råder vid tidpunkten för skadefallet. Med gängse värde avses inte affärernas utförsäljningspris, begärt pris eller bytesvärde utan ett sådant pris som flera personer skulle vara beredda att betala för den.

Vid fastställandet av gängse värdet för arbetsmaskinen beaktas marknadspriserna för det försäkrade objektets märke och modell, årsmodell, livslängd, antal timmar maskinen använts eller körda kilometer, utrustning, individuellt skick och övriga faktorer som inverkar på det gängse värdet.

Begreppet används t.ex. vid fastställandet av värdet på en arbetsmaskin som går för egen maskin eller värdet på konst.

2.5 Förstarisk

Förstarisk är det i försäkringsbrevet antecknade och för det försäkrade objektet avtalade försäkringsbeloppet. Om förstarisk är grunden för försäkringsbelopp, behöver försäkringsbeloppet inte motsvara egendomens verkliga försäkringsvärde.

Förstarisk används som grund för försäkringsbeloppet t.ex. vid försäkring av pengar och värdepapper, konst- och antikföremål samt arbetsmaskiner som går för egen maskin.

2.6 Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet för egendomen ligger som grund vid bedömningen av skade- och ersättningsbeloppet.

Egendomens försäkringsvärde är återanskaffningsvärdet om annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Egendomens försäkringsvärde är dock dagsvärdet om egendomens dagsvärde är under 50 % av återanskaffningsvärdet.

När en enskild del av byggnaden, konstruktionen, ytmaterialen eller de fasta inventarierna skadas, används vid beräkningen av skadebeloppet försäkringsvärdet för egendomen i fråga.

2.7 Försäkringsbelopp

Med försäkringsbelopp avses det penningbelopp som försäkringsobjektet är försäkrat till. Försäkringsbeloppet kan grunda sig på

- egendomens återanskaffningsvärde
- förstariskbeloppet eller
- egendomens dagsvärde.

Återanskaffningsvärdet utgör grunden för försäkringsbeloppet om annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Premien för försäkringen beräknas på basis av försäkringsbeloppet. Försäkringsbeloppet är även det högsta ersättningsbara beloppet. Skadebeloppet och ersättningsbeloppet grundar sig inte på försäkringsbeloppet. Skadebeloppet och ersättningsbe-

loppet beräknas enligt punkt 6 Ersättningsbestämmelser för sakförsäkring.

Om försäkringsbeloppet baserar sig på återanskaffningsvärdet kan även föremål som ersätts enligt dagsvärdet inkluderas i beloppet.

Försäkringsbeloppet för adb-program, kostnader vid återställande av data och filer, pengar och värdepapper, ritningar, arkiv, modeller och formar samt konstföremål grundar sig alltid på första risk.

Vid fastställandet av försäkringsbeloppet ska även beaktas skattebestämmelserna (t.ex. moms), kostnaderna för röjning, rivning och förstöring av den skadade egendomen samt anknytande transport- och hanteringskostnader, t.ex. avfallsstations- och problemavfallsavgifter.

2.8 Restvärde

Med egendomens restvärde avses egendomens värde omedelbart efter skadan. Restvärdet fastställs enligt samma grunder som skadebeloppet.

2.9 Under- och överförsäkring

Underförsäkring

Egendomen är underförsäkrad om försäkringsbeloppet är mindre än försäkringsvärdet. Försäkringen ersätter då endast en så stor del av skadebeloppet med avdrag för självrisken som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet utvisar.

För objekt som försäkrats enligt fullvärde gäller att egendomen är underförsäkrad om ytan på den byggnad som byggnadsförsäkringen grundar sig på eller ytan på företagets kontor som lösegendomsförsäkringen grundar sig på är mindre än den anmälda verkliga ytan. Försäkringen ersätter då endast en så stor del av skadebeloppet med avdrag för självrisken som förhållandet mellan det anmälda nyckeltalet och det verkliga nyckeltalet utvisar.

Underförsäkring beaktas inte om försäkringsbeloppet grundar sig på förstarisk.

Exempel

När försäkringen tecknades anmälde försäkringstagaren att försäkringsbeloppet för omsättningstillgångarna är 40 000 euro. Försäkringstagaren valde en självrisk på 2 000 euro. I samband med ett inbrott i försäkringstagarens kontor stals omsättningstillgångar till ett värde av 30 000 euro.

Efter skadefallet konstaterades att återanskaffningsvärdet (försäkringsvärdet) på omsättningstillgångarna omedelbart före skadefallet var 80 000 euro. Eftersom omsättningstillgångarna var underförsäkrade ersätter försäkringen en så stor del av skadebeloppet med avdrag för självrisken som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet utvisar, dvs. 14 000 euro.

Ersättning = (skada 30 000 – självrisken 2 000) x (försäkringsbeloppet 40 000 / återanskaffningsvärdet 80 000) = 14 000.

Överförsäkring

Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet. Som grund vid beräkningen av ersättningen används då det verkliga skadebeloppet.

Egendom som försäkrats enligt fullvärde är överförsäkrad om ytan på den byggnad som byggnadsförsäkringen grundar sig på eller ytan på företagets kontor som lösegendomsförsäkringen grundar sig på är större än den anmälda verkliga ytan. Då beräknas ersättningsbeloppet på basis av byggnadens verkliga storlek och det verkliga skadebeloppet för lösegendomen.

2.10 Självrisk

Självrisken är den andel av skadan som försäkringstagaren själv ansvarar för och som antecknats i försäkringsvillkoren eller försäkringsbrevet. Självrisken avdras från skadebeloppet i samband med beräkningen av ersättningsbeloppet.

2.11 Sakförsäkringarnas giltighetsområde

Sakförsäkringarnas giltighetsområde har antecknats i försäkringsbrevet.

Giltighetsområdet kan vara
- ett namngivet område med adress (fast ställe) där försäkringstagarens egendom finns
- varierande ställen på ett geografiskt område som antecknats i försäkringsbrevet. Om annat inte antecknats i försäkringsbrevet, gäller försäkringsskyddet för egendomen, som försäkrats på varierande ställen, överallt i världen.

2.12 Försäkringslokal

Med försäkringslokal avses en byggnad, del av byggnad eller ett utrymme i en byggnad där den försäkrade egendomen finns.

2.13 Yta

Byggnadens yta omfattar ytorna i alla våningar, även i källare och värmeisolerade vindar, beräknat från utsidan av ytterväggarna.

Ytan på företagets kontor omfattar den sammanlagda ytan på affärs- och lagerlokaliteter som företaget använder. Kontorsytan används när själva byggnaden inte försäkras och lösegendomen försäkras med fullvärdesförsäkring.

3 Sakförsäkringsobjekt

3.1 Byggnader	3.2 Lösa anläggningstillgångar	3.3 Omsättningstillgångar	3.4 Pengar och värdepapper	3.5 Främmande egendom
Konstruktioner, husteknik, fasta inredningar och ytbeläggningar	Egna och med finansieringsavtal skaffade lösa anläggningstillgångar	Egna omsättningstillgångar	Av försäkringstagaren ägda pengar och värdepapper som hänför sig till den försäkrade verksamheten på försäkringsstället	Kundernas egendom
Konstruktioner på tomten	Investeringar i lösa anläggningstillgångar under försäkringsperioden	Omsättningstillgångar på försäljningskonto	Av försäkringstagaren ägda pengar och värdepapper som hänför sig till den försäkrade verksamheten under transport	Arbetstagarnas egendom
Byggnadens jordmån och gårdsplan				
Fast inredning				

Tabellen hänför sig till villkorspunkt 3.

3.1 Byggnader

3.1.1 Konstruktioner, inventarier och ytbeläggningar

Försäkringsobjekt är följande fastinstallerade objekt som hör till den försäkrade byggnaden och som tjänar hela byggnaden

- konstruktioner, inredning och ytbeläggning
- av försäkringstagaren ägd husteknik (VVS, automation och el- samt maskinteknik) i byggnaden och på tomten som är original, motsvarar originalet eller har installerats samtidigt i hela byggnaden i efterhand samt anslutande rör fram till den allmänna anslutningen.

Byggnadens husteknik omfattar inte värmeanläggningar vars totaleffekt är över 1 MW och inte heller kylanläggningar i byggnader med frys- och kylrum även om anläggningarna tjänar hela byggnaden. Dessa kan försäkras separat som lösa anläggningstillgångar.

3.1.2 Konstruktioner och lösegendom

Föremål för försäkringen är följande egendom som tjänar den försäkrade byggnaden och ägs av försäkringstagaren eller som försäkringstagaren har ansvar för

- fasta sedvanliga anläggningar, konstruktioner och fast utrustning samt icke värmeisolerade och icke uppvärmda förråd och överbyggnader på högst 40 m² som finns på den försäkrade byggnadens tomt
- Sedvanliga verktyg samt gräsklippare, trädgårdsfräsar och snöslungor som framförs till fots och som används för fastighetsskötsel
- bränsle för uppvärmning av byggnad
- maskiner och inventarier som ansluter sig till stadigvarande privat boende och används gemensamt i byggnad som omfattar minst två bostäder avsedda för stadigvarande boende.

Övriga konstruktioner och arbetsmaskiner som framförs på annat sätt än till fots (t.ex. åkgräsklippare) och övrig lösegendom ska försäkras som separata objekt.

Andra konstruktioner än konstruktioner som tjänar byggnaden såsom flyttbara byggplatsbyggnader och containers, separata lager och överbyggnader på sina egna tomter samt överbyggnader på högst 40 m² som finns på den försäkrade byggnadens tomt ska försäkras som skilda objekt och antecknas i försäkringsbrevet. Flyttbara konstruktioner kan även försäkras så att försäkringen gäller på varierande ställen.

3.1.3 Jordmån

Föremål för försäkring är kostnader för rengöring av jordmånen på byggplatsen och nödvändiga kostnader för rivning och återuppförande av konstruktioner inklusive avfallsbehandlingsavgifter som krävs för rengöring av jordmånen samt kostnader för iståndsättning av gårdsplan och planteringar.

Dessa kostnader är föremål för försäkring högst upp till sammanlagt 20 000 euro per ett ställe.

Ett villkor för ersättning är att kostnaderna uppstått som en följd av en sakskada som är ersättningsbar enligt detta avtal.

3.1.4 Fast inredning i en försäkrad lägenhet

Fast inredning i en försäkrad lägenhet är föremål för försäkring upp till det belopp som antecknats i försäkringsbrevet. Om annat inte antecknats i försäkringsbrevet ingår ovannämnda kostnader i försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar upp till sammanlagt 10 % av försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar (av försäkringsvärdet vid fullvärdesförsäkring), dock högst upp till 5 000 euro.

Fast inredning är t.ex. golv-, vägg- och takbeläggningar och mellanväggskonstruktioner som det företag som verkar i hyreslokalen själv skaffat samt fast inredning och VVS-, el- och maskinteknik med anslutande rör som tjänar affärs-, produktions- och hobbyverksamheten eller annan liknande verksamhet som bedrivs i byggnaden.

3.1.5 Begränsningar gällande byggnader och konstruktioner

Försäkringen omfattar inte
- konstruktioner, inredning, beläggning, VVS-, el- och maskinteknik med anslutande rör som tjänar affärs-, produktions- hobby- eller annan verksamhet som bedrivs i byggnaden
- värmeanläggningar vars totala effekt är över 1 MW
- kylanläggningar i byggnader med frys- och kylrum
- utrustning såsom reklamskyltar och -tejpningar, markiser, övervaknings- och larmanläggningar, klockor, antenner samt balkongglas och annat specialglas som skaffats och ägs av aktieägare, hyresgäst eller annan användare
- byggnadskonstverk såsom statyer, skulpturer och målningar
- registreringspliktiga fordon och åkmaskiner för fastighetsskötsel
- bryggor och motsvarande strandkonstruktioner
- konstruktioner under värmeisoleringar i byggnadens bottenbjälklag såsom jordmån och pålverk.

3.2 Lösa anläggningstillgångar och investeringsskydd

Lösa anläggningstillgångar kan vara försäkringstagarens egendom eller sådan egendom som skaffats med hyres- eller finansieringsavtal om försäkringstagaren har förbundit sig att försäkra egendomen eller ansvarar för den på basis av avtal.

Egendom som skaffats med hyres- eller finansieringsavtal är t.ex. egendom som skaffats med leasingavtal.

3.2.1 Lösa anläggningstillgångar

Försäkringsobjekt är
- maskiner, anordningar och arbetsredskap som används i den försäkrade verksamheten och VVSEA-teknik som tjänar dem
- operativsystem som ingått i maskin eller anordning när den skaffades
- produktionsprogram som ingått i maskin för industriell produktion när maskinen skaffades
- inredning och bruksmaterial.

Föremål för försäkringen är också följande objekt upp till det belopp som antecknats i försäkringsbrevet och som används i den försäkrade verksamheten
- adb-program
- kostnader för återställande av informationsmaterial i elektronisk form och i pappersform.

Om annat inte antecknats i försäkringsbrevet kan ovannämnda kostnader ingå i försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar högst upp till sammanlagt 10 % av försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar (av försäkringsvärdet vid fullvärdesförsäkring), dock högst upp till 5 000 euro.

Omfattningen av försäkringsskyddet för kostnader som uppstår vid återställande av operativsystem, programvara och informationsmaterial är samma som för den maskin eller anordning i vilken operativsystemet eller programmet ingår.

Försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar (försäkringsvärdet vid fullvärdesförsäkring) kan inkludera samlingar och värdeföremål (t.ex. smycken, konstföremål, antikviteter och värdefulla mattor) högst upp till 10 000 euro om annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

3.2.2 Begränsningar för lösa anläggningstillgångar

Försäkringen omfattar inte
- registreringspliktiga arbetsmaskiner, fordon, vattenfarkoster, luftfarkoster och inga åkmaskiner- och anordningar som går för egen maskin med undantag av el- eller gasdrivna maskiner och anordningar avsedda för rengöring eller flyttning av varor på försäkringstagarens verksamhetsställe såsom eldrivna truckar eller golvrengörningsmaskiner
- pengar och värdepapper
- värdeföremål och samlingar, t.ex. värdefulla smycken, konstföremål, antikviteter och värdefulla mattor vars totala värde överstiger 10 000 euro
- immateriella rättigheter
- växter som växer utomhus
- levande djur.

Egendomen ovan ska försäkras som separata objekt eller med ett separat försäkringsavtal såsom motorfordon med motorfordonsförsäkringar.

Försäkringstagaren ska ha fotografier på de försäkrade värdeföremålen och samlingarna vars totala värde överstiger 10 000 euro samt en tidsenlig lista med värdet på varje föremål som ingår i försäkringsbeloppet.
Listan ska förvaras så att den inte kan förstöras vid en skada som drabbar den försäkrade värdefulla egendomen. Vid uppdatering av försäkringsskyddet och inträffad skada ska listan på begäran visas för LokalTapiola.

3.2.3 Investeringsskydd för lösa anläggningstillgångar

Försäkringsobjekt är även sådana investeringar i lösa anläggningstillgångar som
- riktar sig till sakförsäkringsobjekten som antecknats i försäkringsbrevet och
- som sker under försäkringsperioden.

Vid inträffad skada är försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar det försäkringsbelopp som fastställts på basis av sakförsäkringsvillkoren ökat med värdet på de investeringar som gjorts under försäkringsperioden.

Ökningen av försäkringsbeloppet kan dock vara högst 20 % av det avtalsenliga sammanlagda försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar och högst 200 000 euro.

Försäkringsskyddets omfattning och självrisken är på samma nivå som för motsvarande objekt i avtalet som hör till anläggningstillgångar (t.ex. brand-, naturskade-, läckage- och brottsskydd).

Före följande försäkringsperiod börjar ska försäkringstagaren meddela LokalTapiola om investeringar i lösa anläggningstillgångar som kommer att göras under försäkringsperioden så att investeringarna kan inkluderas i försäkringen som gäller under följande försäkringsperiod.

Byggnader som uppförs under försäkringsperioden och lösegendom i nya hyreslokaler ska meddelas till LokalTapiola även under försäkringsperioden så att de kan försäkras på ett tillbörligt sätt. Försäkringsskyddet för maskiner och anordningar som monteras/installeras kan enligt behov utvidgas under monteringsarbetet/installationsarbetet, t.ex. vad gäller bräckageskyddet.

3.3 Omsättningstillgångar

3.3.1 Omsättningstillgångar som föremål för försäkring

Försäkringsobjekt är
- av försäkringstagaren ägda omsättningstillgångar som hänför sig till den försäkrade verksamheten och
- omsättningstillgångar som mottagits för försäljning i den försäkrade verksamheten eller
- omsättningstillgångar som försäkringstagaren av annan orsak är skyldig att försäkra enligt det som antecknats i försäkringsbrevet.

Omsättningstillgångar är t.ex. råvaror, halvfärdiga och färdiga produkter samt förpackningsmaterial.

3.3.2 Begränsningar gällande omsättningstillgångar

Försäkringen omfattar inte
- pengar och värdepapper
- immateriella rättigheter
- registreringspliktiga arbetsmaskiner och registreringspliktiga kommunikationsmedel
- luftfarkoster
- jordmån och vattenområden
- färdiga byggnader
- växter som växer utomhus.

Egendomen ovan ska försäkras som separata objekt eller med ett separat försäkringsavtal såsom motorfordon med motorfordonsförsäkringar.

3.4 Pengar och värdepapper

Med pengar och värdepapper avses också pengar som laddats på smart- och betalkort samt oanvända frimärken och stämpelmärken, lotter, lunchkuponger, kuponger, växlar, checkar och övriga motsvarande fordringsbevis.

Om försäkringstagarens lösa anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar är försäkringsobjekt, är även pengar och värdepapper i den försäkrade verksamheten försäkringsobjekt högst upp till 3 000 euro i försäkringslokalen och under penninginstituttransporter, förutsatt att annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Pengar som ägs av annan part än försäkringstagaren är försäkringsobjekt endast om detta har antecknats i försäkringsbrevet.

Sådana penningtillgångar är t.ex. kundernas pengar som ett värdetransportföretag förfogar över.

3.5 Främmande egendom

3.5.1 Kundernas egendom som föremål för försäkring

Om försäkringstagarens lösa anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar är försäkringsobjekt, ingår i försäkringen även sådana av kunder ägda anläggningstillgångar och omsättningstillgångar som behandlas eller förvaras i den försäkrade verksamheten och som försäkringstagaren enligt lag eller avtal ansvarar för. Kundernas egendom är försäkrad mot brand-, naturfenomen-, läckage- och brottsskador högst upp till 10 % av värdet för lösa anläggningstillgångar och/eller omsättningstillgångar (av försäkringsvärdet vid fullvärdesförsäkring) dock högst upp till 10 000 euro, om annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Sådan egendom är t.ex. kundernas anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar som repareras, servas, bearbetas eller förvaras.

3.5.2 Begränsningar för kundernas egendom

Skada på kundernas egendom ersätts endast till den del skadan inte ersätts från eventuella andra försäkringar.

Försäkringen omfattar inte
- egendom och lokaliteter som används i försäkringstagarens verksamhet
- pengar och värdepapper
- immateriella rättigheter
- jordmån och vattenområden
- färdiga byggnader
- växter utomhus.

3.5.3 Arbetstagarnas egendom

Om försäkringstagarens lösa anläggningstillgångar försäkrats, är försäkringsobjekt även personliga kläder, väskor och arbetsredskap som tillhör arbetstagare som arbetar för försäkringstagaren. Dessa objekt omfattas av försäkringen högst upp till 500 euro per respektive arbetstagare.

Arbetstagarnas egendom är utan separat avtal försäkrad mot skador till följd av brand, naturfenomen, läckage och brott samt mot bräckage i samband med trafikolyckor.

Försäkringsskyddet för arbetstagarnas egendom gäller på alla arbetsplatser i Finland där arbetstagarna arbetar med uppgifter som försäkringstagaren gett.

Begränsningar för arbetstagarnas egendom

Skada på arbetstagarnas egendom ersätts endast till den del skadan inte ersätts från eventuella andra försäkringar.

Personlig lösegendom som tillhör företagaren eller personen som bor i samma hushåll som företagaren är emellertid inte försäkringsobjekt.

4 Sakförsäkringarnas giltighet

4.1 Egendom på verksamhetsstället och varierande ställen

Försäkringarna gäller under deras giltighetstid på det giltighetsområde som antecknats i försäkringsbrevet och enligt följande utvidgningar och villkor.

Försäkringar för de i försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar, som försäkrats på företagets verksamhetsställe, inkluderade
- bärbara datorer inklusive tilläggsutrustning och telefoner som är avsedda för arbetstagarens användning
- lådor och rullcontainers som används vid transport av företagets omsättningstillgångar

gäller i hela världen och under transport utan separat omnämnande i försäkringsbrevet.

Annan egendom, som i anknytning till affärsverksamheten periodiskt eller kontinuerligt finns på ett annat ställe än på företagets fasta och namngivna försäkringsställe, ska försäkras på leverantörernas eller underleverantörernas verksamhetsställen eller på varierande ställen, såsom t.ex.

- egendom som används på bygg-, monterings- och mätningsplatser eller motsvarande varierande ställen,
- egendom som installerats eller förvaras i fordon eller som i anknytning till affärsverksamheten finns i fordonet.

Försäkringarna för pengar gäller på försäkringstagarens kontor och under transport till penninginstitut eller redovisningscentral i Finland förutsatt att annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

När varierande ställen antecknats som giltighetsområde i försäkringsbrevet gäller försäkringsskyddet i hela världen förutsatt att annat inte antecknats i försäkringsbrevet. Försäkringar för egendom som försäkrats på varierande ställen gäller förutom för varierande arbetsobjekt och i varierande fordon även på försäkringstagarens egna verksamhetsställen.

För att försäkringarna ska gälla vid transport av omsättningstillgångar som inte transporteras som handbagage krävs att
- det inte är fråga om inköps- eller underleverantörstransport av gods
- gods som saluförs transporteras i en särskild butiksbil som utrustats för detaljhandel eller
- gods som transporteras för försäljning är en reservdel, råvara eller ett halvfabrikat som endast överlåts till kunden som en del av försäkringstagarens arbetsprestation (t.ex. reservdelar i en servicebil).

Inköps-, underleverantörs- och försäljningstransporter kan försäkras med transportförsäkring.

4.2 Tillfällig förflyttning och förvaring av egendom (bortavillkor)

Försäkringar för lösa anläggnings- och omsättningstillgångar som försäkrats på ett fast verksamhetsställe gäller i hela Finland, även under transport, när egendomen undantagsvis förflyttats eller håller på att förflyttas från det namngivna försäkringsstället (bortavillkor). Försäkringsskyddet har antecknats i försäkringsbrevet.

Giltigheten kräver att egendomen har förflyttats tillfälligt (inte hänför sig till försäkringstagarens egentliga affärsverksamhet) och att man har för avsikt att flytta tillbaka egendomen till det i försäkringsbrevet antecknade namngivna försäkringsstället när det inte längre finns orsak att ha egendomen förflyttad. Med tillfällig förflyttning avses att egendomen förflyttats från det namngivna försäkringsstället i högst 6 månader.

Om egendomen är förflyttad i över 6 månader måste egendomen försäkras separat på det nya stället.

Med tillfällig från fast ställe förflyttad egendom som ska flyttas tillbaka avses t.ex.
- maskiner och anordningar som skickats för reparation eller service
- lösa anläggningstillgångar i säsongslager såsom utemöbler i restaurangverksamhet och lösa anläggningstillgångar som används på mässor och utställningar
- omsättningstillgångar i form av provprodukter som inte säljs under ett evenemang.

Upprepad eller kontinuerlig förflyttning av egendom som hänför sig till försäkringstagarens egentliga affärsverksamhet från försäkringsstället anses inte vara exceptionell och tillfällig. Egendom som inte är försäkrad på basis av bortavillkoret är till exempel
- egendom som används på bygg-, monterings- och mätningsplatser eller motsvarande varierande ställen
- egendom som installerats eller förvaras i fordon eller som i anknytning till affärsverksamheten finns i fordonet
- egendom som bearbetas, säljs eller förvaras i leverantörs, underleverantörs, köpares etc. lokaliteter
- omsättningstillgångar i säsongslager
- omsättningstillgångar på mässor och utställningar som säljs under ett evenemang.

5 Sakförsäkringar

5.1 Brandförsäkring

5.1.1 Skador som ersätts från brandförsäkringen

Försäkringen ersätter skada som orsakats av
- eld som kommit lös
- rök eller sot som plötsligt och oförutsett skadat den försäkrade egendomen när röken eller sotnedfallet kommer från en brand (eld som kommit lös) på försäkringsstagarens verksamhetsställe eller i dess omedelbara närhet
- explosion; med explosion avses en plötslig mekanisk skada som uppstått på grund av gas- eller dammexplosion eller ångövertryck
- att rökventilationsanläggning plötsligt och oförutsett utlösts
- att släckanläggning plötsligt och oförutsett börjat läcka eller utlösts.

5.1.2 Ersättningsbegränsningar i brandförsäkringen

Försäkringen ersätter inte
- skada på elapparat som orsakats av elfenomen
- explosionsskada som orsakats till följd av cent-

rifugalkraft, inre spänning, packning som lossnat, vätsketryck eller explosion i förbränningsmotor.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas även de gemensamma ersättningsbegränsningarna för sakförsäkringen.

Skador som orsakats av elfenomen och övertryck ersätts från bräckageförsäkringen.

5.1.3 Avvikande självrisk vid heta arbeten

Om skadan orsakats av heta arbeten som försäkringstagaren eller med försäkringstagaren jämställd part utfört eller låtit utföra är självrisken 10 % av skadebeloppet, dock minst 4 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet. Självrisken är dock högst 20 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet.

5.2 Naturskadeförsäkring

5.2.1 Skador som ersätts från naturskadeförsäkringen

Försäkringen ersätter skada som orsakats av
- storm (vindhastigheten över 20 m/s), träd som stormen fällt eller annat föremål som stormen slitit loss samt höjd vattennivå i vattendrag till följd av stormvind på skadeplatsen
- direkt blixtnedslag i byggnad eller försäkrad lösegendom, träd som blixten fällt eller annat föremål som lösgjorts av blixten
- hagel
- vilt djur som trängt in i byggnaden.

För att en skada som orsakats av blixtnedslag ska vara ersättningsbar krävs att egendomen splittrats mekaniskt till följd av ett blixtnedslag direkt i objektet. Skador som orsakats av överspänning ersätts från bräckageförsäkringen.

Med vilda djur avses inte skadedjur såsom skadeinsekter, möss eller råttor.

5.2.2 Ersättningsbegränsningar i naturskadeförsäkringen

Försäkringen ersätter inte skador som orsakats av andra naturfenomen såsom skador till följd av snöns och isens tyngd eller rörelser, vågsvall, översvämning, regn, smältvatten, förändringar i grundvattennivån, tjäle eller markförskjutning.

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas
- egendom utomhus eller i en öppen byggnad, t.ex. egendom under en överbyggnad, om det inte är fråga om egendom som planerats och tillverkats för ständigt bruk eller ständig förvaring utomhus
- brygga eller motsvarande strandkonstruktioner.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas även de gemensamma ersättningsbegränsningarna för sakförsäkringen.

5.2.3 Avvikande självrisk vid reparation

Vid skador som drabbar byggnad under reparation är självrisken 10 % av skadebeloppet, dock minst 2 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet. Självrisken är dock högst 20 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet.

Den förhöjda självrisken gäller om försäkringstagaren eller med försäkringstagaren jämställd part utfört eller låtit utföra reparationen och byggnadens ofullbordade skick inverkat på skadans uppkomst eller omfattning.

5.3 Läckageförsäkring

5.3.1 Skador som ersätts från läckageförsäkringen

Försäkringen ersätter läckageskada som orsakats av vätske-, gas- eller ångläckage när ämnet plötsligt, oförutsett och direkt strömmat ut ur
- fast monterade rör i byggnad
- anordningar, maskiner eller behållare som anslutits till rör med fast anslutning.

Försäkringen ersätter även kostnader för fri- och igenläggning av konstruktioner till följd av lokalisering och reparation av det skadade stället, kostnader för mätning av fuktighet i konstruktioner samt grävnings- och igenläggningskostnader, om läckaget skadat en byggnad som är försäkringsobjekt. Ersättning för kostnader som orsakats av rengöring av jordmånen vid byggnaden är begränsad enligt punkt 3.1.3.

Om läckaget inte skadat byggnaden som är försäkringsobjekt, ersätts felsökningskostnaderna som hänför sig till reparationen samt grävnings- och igenläggningskostnaderna enligt villkoren för bräckageförsäkringen för byggnaden som ingår i avtalet.

5.3.2 Ersättningsbegränsningar i läckageförsäkringen

Försäkringen ersätter inte läckageskada som orsakats av
- andra än ovannämnda rör eller anordningar
- regn-, smält- eller ytvatten som strömmat ut ur

takrännor, byggnadens yttre stuprör, täckdiken eller annanstans ifrån
- vätska som läckt ut genom vatten- eller fuktisolering eller annan konstruktion
- genomföringar i fuktisolering
- internt vätskecirkulationssystem i maskin eller anordning som drabbar själva maskinen eller anordningen.

Försäkringen ersätter inte heller
- skada som orsakats av fuktkondensation (kondensering), smältvatten från kylanläggning eller annan fukt (t.ex. underjordisk fukt eller underjordiskt vatten)
- skada som orsakats av svampbildning, mögel eller lukt om den inte är en direkt följd av en annan ersättningsbar skada
- skada som orsakats av att kommunal eller annan allmän vatten- eller avloppsledning skadats, blivit tilltäppt eller slutat fungera.

Med genomföringar i fuktisolering avses fogar mellan rör och konstruktioner, t.ex. fog i vattenisolering mellan golvbrunn och golv, fog mellan golvbrunn och dess förhöjningsring, rörgenomföring i golvbrunn och förhöjningsring eller annan genomföring som går igenom fuktisoleringen.

Försäkringen ersätter inte
- ämne som på grund av skada runnit ut och gått förlorat och inte heller ökad energiförbrukning. Begränsningen gäller inte energiförbrukning som uppstår vid reparation av skada.
- kostnader som orsakats av reparation eller renovering av rörnät eller anordningar
- kostnader som är en direkt följd av att konstruktion som från första början byggts på ett felaktigt eller bristfälligt sätt (t.ex. fuktisolering) repareras för att uppfylla myndighetsbestämmelser och -instruktioner
- kostnader som orsakats av undersökning av luftkvalitet inomhus (t.ex. mätning av mikrober i inomhusluften) ifall kostnaderna inte direkt hänför sig till en ersättningsbar läckageskada. Om kostnaderna hänför sig till en läckageskada ersätts endast skäliga kostnader för mätning av inomhusluften.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas även de gemensamma ersättningsbegränsningarna för sakförsäkringen.

5.3.3 Avdrag som grundar sig på egendomens ålder vid läckageskada

Vid beräkningen av skadebeloppet för läckageskada i byggnad avdras från alla reparations- och återanskaffningskostnader ett belopp som baserar sig på det läckande rörets eller på den läckande anordningens eller behållarens ålder. Avdraget görs enligt följande:
- åldern beaktas fr.o.m. början av kalenderåret som följer efter monteringsåret/installationsåret.
- även året då skadan inträffade beaktas
- om åldern på rör, anordning eller behållare är över 20 år avdras från skadebeloppet 15 % och därefter 2 % för varje begynnande år
- förutom åldersavdraget avdras även självrisken som antecknats i försäkringsbrevet.

Beräkning av ålder på sanerade avloppsrör

Då ett avloppsrör har reparerats med ett rör med egen ringstyvhet som installerats inuti ett gammalt rör anses avloppsrörets ålder vid reparationstidpunkten vara
- 15 år, då man vid reparationen har använt metoder, som har gällande VTT certifikat
- 30 år, då man vid reparationen har använt metoder, som inte har gällande VTT certifikat.

Om avloppsröret har reparerats genom en beläggningsmetod, som grundar sig på att den nya beläggningen fäster på det gamla röret är rörets ålder vid skadetidpunkten åldern på det ursprungliga röret och reparationen beaktas inte när åldersavdraget räknas.

Exempel på hur åldersavdraget beräknas

Röret som läckt monterades sommaren 1974. Läckaget inträffar hösten 2010. Avdraget som baserar sig på rörets ålder görs på reparationskostnaderna enligt följande:
- *Monteringsåret beaktas inte vid beräkningen av avdraget.*
- *Året då skadan inträffade beaktas vid beräkningen av avdraget.*
- *Året 1994 är röret 20 år gammalt. Åren efter det är 1995-2010.*
- *Åldersavdraget är 15 % + 16 x 2 % = 47 %.*

5.3.4 Avvikande självrisk vid montering och reparation

Om skadan orsakats av monterings- eller reparationsarbete som försäkringstagaren eller med försäkringstagaren jämställd part utfört eller låtit utföra är försäkringstagarens självrisk 10 % av skadebeloppet, dock minst 2 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet. Självrisken är dock högst 20 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet.

En skada anses ha orsakats av monterings- och reparationsarbete om läckaget uppstår under arbetet före det/den monterade eller reparerade röret, anordningen, behållaren eller beläggningen inspek-

terats och tagits i normalt bruk.

5.3.5 Avvikande självrisk vid andra läckageskador än läckageskador som beror på bräckage

Om läckageskadan orsakas av en annan plötslig och oförutsedd orsak än att rör eller anläggning gått sönder, avdras en självrisk på 25 % från skadebeloppet, dock minst den självrisk som antecknats i försäkringsbrevet. Självriskbeloppet är dock högst 20 000 euro eller en högre självrisk som antecknats i försäkringsbrevet.

Om skadebeloppet minskats med åldersavdrag, avdras inte höjd självrisk.

5.4 Försäkring mot egendomsbrott

5.4.1 Skador som ersätts från försäkring mot egendomsbrott

Försäkringen mot egendomsbrott ersätter skada som orsakats av
- inbrott
- rån
- skadegörelse.

Om en högre mekanisk skyddsnivå inte krävs i försäkringsbrevet eller specialvillkoren måste det mekaniska inbrottsskyddet för försäkrad egendom på förvaringsplatsen (byggnad eller lokal) åtminstone uppfylla kraven på mekanisk skyddsnivå 1 som anges i säkerhetsföreskriften.

Försäkringen ersätter även stöldskada som orsakas när någon med nyckel som stulits i samband med inbrott eller rån tränger sig in i byggnad, lokal eller annan förvaringsplats som låsts i enlighet med säkerhetsföreskrifterna.

Med inbrottsskada avses intrång i byggnad, lägenhet eller annan i enlighet med säkerhetsföreskrifterna på ett skyddande sätt låst förvaringsplats genom att skada konstruktioner eller lås. Med inbrottskada avses även stöld av egendom som skett genom att söndra en säkerhetsföreskriftsenlig anordning (t.ex. kedja) för fästande av egendomen eller ett lås till anordningen.

Med rån avses skada där egendom stulits genom att använda våld eller hot om våld mot person (strafflagen 31 kapitlet 1 och 2 §).

Med skadegörelse avses olagligt skadande av annans egendom. Enligt dessa villkor anses som skadegörelse även skada som orsakats med ett oidentifierat fordon.

5.4.2 Särskilda ersättningsvillkor

Ett villkor för ersättning av brottsskada är att
- den försäkrade egendomen vid tidpunkten skadan inträffar är skyddad enligt säkerhetsföreskriften som anges i försäkringsavtalet
- skadan kan specificeras som en enskild, plötslig händelse
- brottet anmälts till polisen och försäkringstagaren vid behov är beredd att även i domstol bevisa att egendomsförteckningen som hänför sig till ersättningskravet är riktig
- egendom som finns utomhus i inhägnad och egendom som förvaras på varierande ställen, t.ex. i fordon, har antecknats i försäkringsbrevet.

Som försäkringsbar egendom i inhägnad godkänns sådan egendom som kan förvaras utomhus och som är så stor att det inte är möjligt eller funktionellt att förvara egendomen inomhus. I inhägnad får inte förvaras liten och lätt förflyttad egendom som till enhetspriset är värdefull även om egendomen lämpar sig för bruk och förvaring utomhus.

5.4.3 Ersättningsbegränsningar i försäkringen mot egendomsbrott

Inbrottsskada på egendom utomhus ersätts endast om egendomen finns i en inhägnad som uppfyller de krav säkerhetsföreskriften ställer eller är fäst i en stark konstruktion i enlighet med säkerhetsföreskriften och egendomen stjäls genom att söndra inhägnaden eller anordningen som egendomen är fäst med.

Uppsåtlig skadegörelse på egendom utomhus ersätts endast ifall det är fråga om anläggningstillgångar som planerats och tillverkats för att förvaras utomhus.

Rån ersätts endast om rånet inträffat på ett försäkringsställe som antecknats i försäkringsbrevet eller under värdetransport från verksamhetsställe till uppsamlingsställe, redovisningscentral eller penninginstitut förutsatt att annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Skada till följd av förlust av arbetsmaskin som går för egen maskin eller förlust av fordon ersätts endast om den försäkrade eller polis- eller tullmyndigheten inte fått uppgift om att egendomen återfunnits inom 30 dagar fr.o.m. det att LokalTapiola meddelats att försäkringsobjektet stulits.

Försäkringen ersätter inte
- försvunnen egendom eller när skadan konstateras först i samband med periodisk inventering
- skada som orsakats av snappning, butiksstöld,

snatteri eller motsvarande gärning
- skada som orsakats av bedrägeri, förskingring, dataintrång eller motsvarande sviklig gärning
- skada som orsakats av skadligt program i en dator, störning av datakommunikation eller annan motsvarande skadegörelse på program, filer eller apparater
- skada som orsakats av brand eller explosion.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas även de gemensamma ersättningsbegränsningarna för sakförsäkringen.

5.4.4 Skadebelopp i specialfall

5.4.4.1 Pengar och värdepapper vid inbrottsskada

På basis av förvaringsstället och skyddsmetoden inräknas pengar och värdepapper i skadebeloppet högst upp till det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet enligt följande tabell:

Förvaringsställe/kassaskåpets klass	**Krav på inbrottslarmsystem**	**Max penningbelopp, euro**
Lokal som låsts enligt säkerhetsföreskriften eller i lokalen placerat säkerhetsskåp eller brandsäkert säkerhetsskåp som inte fästs i konstruktionerna	inga krav	3 000
Oklassificerad, i konstruktionerna fäst värdeskåp (t.ex. brandsäkert säkerhetsskåp) i lokal som låsts enligt säkerhetsföreskriften.	inga krav	5 000
Om förvaringsstället är ett värdeskåp (kassaskåp) av standard EN 1143 (eller motsvarande) som fästs i konstruktionerna enligt tillverkarens instruktioner och finns i en lokal som låsts enligt säkerhetsföreskriften		
EURO I eller motsvarande	inga krav	10 000
EURO II eller motsvarande	nivå 2	30 000
EURO III eller motsvarande	nivå 3 samt punktövervakning	60 000
EURO IV eller motsvarande	nivå 3 samt punktövervakning	120 000
EURO V eller motsvarande	nivå 3 samt punktövervakning	200 000

Tabellen hänför sig till villkorspunkten 5.4.4.1.

Värdeskåp av standard EN 1143 (eller motsvarande) måste vara fäst i konstruktionerna enligt tillverkarens instruktioner. Som värdeskåp av klass Euro I-III godkänns även motsvarande värdeskåp som försetts med lucka.

De krav som ställs på olika nivåer av inbrottslarmsystem fastställs i säkerhetsföreskriften.

Klassificeringen enligt värdeskåpets standard beskrivs i kassaskåpets testcertifikat som fås av försäljaren eller tillverkaren och klassen har även antecknats på skylten på insidan av dörren till värdeskåpet.

5.4.4.2 Pengar och värdepapper vid rån under transport

Vid transport utanför affärslokalen och på basis av transportsätt kan pengar och värdepapper inräknas i skadebeloppet högst enligt följande tabell. Det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet utgör dock alltid övre gräns för ersättning.

Max penningbelopp, euro/transport	**Antal och krav på personer som utför transport**	**Transportrutt**
10 000	En person som uppfyller kraven i säkerhetsföreskriften.	Uppsamling och transport från flera ställen möjligt.
30 000	Två personer som uppfyller kraven i säkerhetsföreskriften eller alternativt en person som uppfyller kraven i säkerhetsföreskriften som använder en av	Uppsamling och transport från flera ställen möjligt. Transporten måste utföras

	skadeförsäkringsbolagen godkänd värdetransportenhet.	under det mottagande företagets arbetstid.
över 30 000	Värdetransportföretag/separat avtal med riskspecialist från LokalTapiola.	

Tabellen hänför sig till villkorspunkten 5.4.4.2.

Pengar som ägs av annan part än den försäkrade är försäkringsobjekt endast om detta antecknats i försäkringsbrevet.

Sådana penningtillgångar är t.ex. kundernas pengar som ett värdetransportföretag förfogar över och som värdetransportföretaget ansvarar för enligt avtal.

5.4.4.3 Skador på oförsäkrad byggnad vid brott

Skador som orsakas konstruktioner, dörrar, lås, fönster, skyddsgaller och motsvarande inbrottsskyddsutrustning i byggnad som är förvaringsplats för lösegendom som med detta avtal försäkrats mot brott inräknas i skadebeloppet upp till högst 5 000 euro även om byggnaden inte försäkrats med detta avtal, förutsatt att annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Förutsättning för ersättning är att
- skadorna orsakats av inbrott i den försäkrade lokalen som antecknats i försäkringsbrevet eller av skadegörelse och
- försäkringstagaren låtit montera de skadade beståndsdelarna och att skadan inte ersätts från någon annan försäkring eller
- försäkringstagaren enligt ett skriftligt avtal (t.ex. hyresavtal för lokal) är underhållsansvarig för beståndsdelarna och skickar en kopia på avtalet till LokalTapiola.

5.4.5 Avdrag som grundar sig på låsens ålder vid brottsskador

Om försäkringstagaren blivit bestulen på nycklar till dörrar som leder till försäkringslokalen som antecknats i försäkringsbrevet, inräknas i skadebeloppet som nödvändiga kostnader för avvärjning av omedelbar fara kostnader för serieläggning eller förnyande av lås i dörrar som leder till försäkringslokalen. Ett villkor för ersättning är att nycklarna stulits i samband med inbrott eller rån.

Med nycklar i försäkringstagarens besittning avses även nycklar som disponent i bostads- eller fastighetsaktiebolag, styrelsemedlem, servicebolag eller annan part som ingått avtal med försäkringstagaren (t.ex. bevakningsföretag) förfogar över. Vid beräkning av skadebeloppet avdras från kostnaderna för serieläggning och förnyande av lås 5 % per år med undantag av ibruktagningsåret och de därpå följande två åren. Med ibruktagningsår avses tiden från ibruktagningsdatumet fram till slutet av samma kalenderår.

5.4.6 Avvikande självrisker i försäkring mot egendomsbrott

Försäkringstagarens självrisk är 25 % av skadebeloppet, dock minst 2 000 euro eller en större självrisk som antecknats i försäkringsbrevet när
- egendom har stulits från fordon, båt, släpvagn, lagercontainer som befinner sig utomhus eller annat arbetsobjekt som förutom byggnads- eller monteringsarbete inte har annan verksamhet (t.ex. byggplatslager på bygg-, renoverings- eller monteringsplats eller arbetsobjekt vid nybygge)
- skada drabbar egendom som befinner sig utomhus (se punkt Ersättningsbegränsningar i försäkring mot egendomsbrott)
- lokaliteten i vilken värdeskåpet för pengar och värdepapper placerats eller värdeskåpet inte har försetts med ett inbrottslarmsystem som uppfyller kraven
- skadan enbart består av avsiktlig förstörelse av ytor på byggnad, anläggningar eller andra konstruktioner
- försäkring för arbetsmaskin som drivs av egen maskin är i kraft och skadan inträffar utanför Norden.

Med avsiktlig förstörelse av ytor avses t.ex. graffitin och andra målningar, nersmutsning, repning, skamfilning eller annat motsvarande skadande.

5.5 Bräckageförsäkring

5.5.1 Skador som ersätts från bräckageförsäkringen

Försäkringen ersätter bräckage eller skada som orsakas av en plötslig och oförutsedd inre eller yttre händelse eller av elfenomen.

Bräckageförsäkringsskyddet kan ha begränsats med ett specialvillkor som antecknats i försäkringsbrevet.

Elfenomensskador är t.ex. skador som plötsligt och oförutsett orsakats av över- eller underspänning, kortslutning eller jordfel till följd av blixtnedslag eller annan orsak.

Ersättningsbara skador som orsakats av yttre händelse är t.ex. mekaniskt bräckage som orsakas av vältning, fall, körning av vägen, vägras eller av föremål utanför maskinen när skadefallet sker plötsligt och oförutsett. Med föremål utanför maskinen avses inte egendom som utgör arbetsobjekt i processen och inte främmande föremål som hamnar i maskinen med råvaran som maskinen eller anordningen bearbetar.

5.5.2 Ersättningsbegränsningar i bräckageförsäkringen

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas förutom nedanstående faktorer även de gemensamma ersättningsbegränsningarna för sakförsäkringen.

5.5.2.1 Bräckageförsäkringen träder i kraft

Avvikande från övriga försäkringar börjar försäkringsgivarens ansvar först när försäkringsobjektet efter montering/installation, reparation eller service samt provdrift tagits i normalt bruk.

Montering/installation och provdrift kan försäkras separat med en allriskförsäkring för monteringsarbeten.

5.5.2.2 Skador på delar som slits

Bräckageförsäkringen ersätter inte skada som orsakas klingor, verktyg, formar, säkringar eller motsvarande delar i produktionsmaskiner när dessa används för sitt ändamål.

Vad gäller övriga delar och material som slits samt monteringskostnader/installationskostnader för dessa inräknas i skadebeloppet endast den andel som motsvarar återstående användningstid eller -gånger. Användningstiden eller -gångerna fastställs utgående från importörens eller tillverkarens anvisningar.

Delar som slits är t.ex. alla delar i och all utrustning för en maskin eller anordning som enligt serviceinstruktioner ska bytas ut efter en viss tid eller efter ett visst antal användningsgånger.

5.5.2.3 Skador på bränsle, smörjmedel och kylmedel samt andra vätskor

Bräckageförsäkringen ersätter skada på vätskor och smörjmedel i maskiner och anordningar endast om skadan är en direkt följd av en ersättningsbar bräckageskada som drabbar den försäkrade maskinen eller anordningen.

Skada som orsakats av att kylmedel läckt ut ersätts inte om försäkringstagaren försummat i gällande lag eller förordning föreskriven skyldighet att inspektera kylanläggning, instruktioner som föreskrivs i förordning eller skyldighet att förse kylanläggning med ett läckagedetektorsystem.

Nytt kylmedel och kostnader för påfyllning eller byte av kylmedel ersätts inte om det utläckta kylmedlet vid tidpunkten för skadefallet ska tas ur bruk i enlighet med förordningarna ovan.

Sådana lagar och förordningar som innehåller bestämmelser gällande inspektion och service av kylanläggningar samt installation av läckagedetektorer för kylanläggningar är t.ex. Statsrådets förordning 1187/5.12.2001 och Europaparlamentets och -rådets förordning (EG) nr 842/2006.

5.5.2.4 Frätning, korrosion eller skador som uppstår långsamt

Bräckageförsäkringen ersätter inte skador som orsakats långsamt eller av långvarig påverkan och inte heller skador som orsakats av att materialet fräts på grund av ämnen som används i en process eller på grund av förhållanden.

Sådana är t.ex. skador som orsakas av material som försvagas naturligt, repor, vibration, krympning, nedsmutsning, avlagring, fällning, pannsten, rostbildning, korrosion, frätning, tjälbildning eller långsam inverkan av temperatur eller fukt.

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas av fuktkondensation (kondens) eller annan fukt (t.ex. underjordisk fukt eller underjordiskt vatten), svampbildning, mögel eller lukt om den/det inte är en direkt följd av en ersättningsbar skada.

5.5.2.5 Skador som orsakats av fel i programvara eller felaktig användning, funktionsstörning eller vårdslös användning

Bräckageförsäkringen ersätter inte

- skada på grund av att apparatur, operativsystem eller programvara inte fungerar eller skada som orsakas data, filer eller programvara på grund av felaktig funktion
- skada som orsakats av felaktig etikettering eller felaktig inmatning av datamedium, förlust av data eller av att magnetfält förstört data, filer eller program
- kostnader för avhjälpande av funktionsstörning, justerings- eller underhållsåtgärder, förebyggande eller periodiskt underhåll eller kostnader för delar som byts ut i samband med dessa
- skada som orsakats av att föremål använts fel

eller vårdslöst.

5.5.2.6 Skador på byggnader, konstruktioner, deras delar eller samhällsteknik.

Bräckageförsäkringen ersätter inte skada som orsakas byggnader, konstruktioner eller deras delar eller samhällsteknik (t.ex. vatten- och avloppsledningar) av
- isens och snöns tyngd eller rörelser
- förändring i grundvattenståndet, svallvågor, översvämning, tjäle, jordbävning, jordsättning, jordras eller annan rörelse i jorden.
- att konstruktioner eller byggnadsdelar spricker.

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats lägenhetsspecifika maskiner och anordningar.

Sådana maskiner och anordningar är t.ex. spisar, hällar, kylutrustning, bastuugnar, fast inredning i toaletter och badrum, utrustning för simbassäng och övriga maskiner och anordningar som delägaren ansvarar för.

5.5.2.7 Skador på arbetsmaskiner och fordon

Vid skador på däck, larvfötter och drivband samt förbränningsmotorer, växellådor, kraftöverföring och kylsystem inklusive utrustning som hör till arbetsmaskiner, arbetsredskap och fordon som går för egen maskin ersätter försäkringen endast bräckageskada som orsakas av en yttre händelse i enlighet med punkt 5.5.1 även om maskinen eller anordningen till vilken den skadade delen hör är försäkrad med bräckageskydd enligt punkt 5.5.1.

Ett villkor för ersättning är även att delarna i den nämnda maskinen eller anordningen skadas i samband med en bräckageskada på fordonet eller arbetsmaskinen vilken orsakas av vältning, fall, körning av vägen, vägras eller kollision med ett föremål utanför maskinen.

5.5.2.8 Skador på krossar, modeller och formar

Vid skador på formar, modeller och sten-, stubb- och fliskrossar samt skärmaskiner och torvarbetsmaskiner vilka ingår i försäkringsbeloppet för lösa anläggningstillgångar ersätter försäkringen endast bräckageskada som orsakats av yttre händelse även om de lösa anläggningstillgångarna försäkrats med bräckageskydd.

5.5.2.9 Skador som inträffat i farliga användningsförhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas av
- sjunkning i vatten, kärr eller jordmån
- att försäkringsobjektet sjunkit genom is annanstans än på vinterväg i allmänt bruk som uppfyller myndigheternas säkerhetsbestämmelser
- gruv- eller tunnelras
- att ett föremål utsatts för värme
- att maskin eller anordning fastnar i rör, hål i berg eller motsvarande plats och att maskinen eller anordningen inte kan fås loss utan att söndra omslutande konstruktioner
- att försäkringsobjekt används i tävling eller träning för tävling på område eller vägsträcka som avspärrats för allmän trafik.

5.5.2.10 Skador som naturkrafter orsakat egendom utomhus

Bräckageförsäkringen ersätter inte skada som naturkrafter orsakat egendom som finns ute eller i en öppen byggnad såsom en byggnad med endast tak. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd bräckageskada som drabbat egendom som planerats och tillverkats för utomhusbruk.

Försäkringen ersätter inte heller skada som orsakats av att dörrar, fönster eller öppningar i byggnaden lämnats öppna och väderleksförhållanden bidragit till skadans uppkomst eller omfattning.

5.5.2.11 Skador på omsättningstillgångar

Försäkringen ersätter inte skada på omsättningstillgångar till följd av:
- förskämning
- att förvaringstemperaturen ändrat
- förorening
- tillväxt- eller utvecklingsstörning
- internt bräckage
- växt- eller djursjukdomar
- myndighetsbestämmelse för att begränsa smittsamma sjukdomar
- insekter eller skadedjur.

Frys- och kylprodukter kan försäkras med LokalTapiolas försäkring för frys- och kylprodukter.

5.5.2.12 Skador som täcks av andra sakförsäkringar

Bräckageförsäkringen ersätter inte skador som kan ersättas på basis av LokalTapiolas brand-, naturskade- och läckageförsäkring, försäkring mot egendomsbrott eller försäkring för frys- och kylprodukter. Begränsningen gäller även när ovannämnda egendomsförsäkring inte ingår i avtalet.

5.5.3 Avdrag som baserar sig på egendomens ålder vid bräckageskador

Vid beräkningen av skadebeloppet för en bräckageskada görs ett årligt avdrag på 5 procent, som baserar sig på åldern för den egendom som gått sön-

der, för varje begynnande år med undantag av ibruktagningsåret och de därpå följande två åren från
- reparations- och återanskaffningskostnader
- eventuella kostnader för friläggning och igenläggning av konstruktioner som hänför sig till reparationen
- grävnings- och igenläggningskostnader.

Avvikande från det ovan nämnda tillämpas på maskiner och anordningar vars värde minskar snabbbare än sedvanlig, t.ex. på grund av ett stort antal användningstimmar, ett på den försäkrade egendomens ålder baserat avdrag på 10 procent per år med undantag av ibruktagningsåret.

Vid skador på följande maskiner och anordningar görs alltid ett årligt avdrag på 20 procent med undantag av ibruktagningsåret:
- elektroniska kontorsmaskiner och -anordningar, t.ex. kopieringsmaskiner
- databehandlings- och kommunikationsutrustning
- kassaapparater och vågar
- ljud- och bildinspelningsutrustning, återgivnings- och bearbetningsutrustning
- belysningsutrustning
- larm- och övervakningsutrustning, t.ex. brand- och inbrottslarm samt utrustning för passagekontroll och fastighetsövervakning
- mätnings-, styr- och regleringsutrustning
- spindlar i maskiner för höghastighetsbearbetning.

Avdraget görs alltid från reparations- eller anskaffningskostnaderna i enlighet med återanskaffningsvärdet. Förutom åldersavdraget avdras även självrisken som antecknats i försäkringsbrevet.

Om värdet på egendomspost eller separat del till den (till exempel maskindel) minskat avsevärt snabbare eller långsammare än åldersavdraget ovan, fastställs skadebeloppet på basis av egendomspostens eller dess separata dels faktiska dagsvärde.

Om en maskin, en anordning eller ett arbetsredskap som gått sönder inte repareras, är skadebeloppet skillnaden mellan dagsvärdet och restvärdet.

Med ibruktagningsår avses tiden från ibruktangingsdatumet fram till slutet av samma kalenderår. Avvikande från det ovan nämnda, är ibruktagningsåret vid bräckageskada på delar eller en helhet av flera delar i en förnyad eller totalt ombyggd maskin eller anordning året för förnyandet eller ombyggandet.

Maskiner och anordningar, vars värde minskar snabbare än sedvanligt, är t.ex. sådana maskiner och anordningar vars årliga användningstid avviker avsevärt från den sedvanliga årliga användningstiden för maskin som används under ett arbetspass eller maskiner som belastas mer än sedvanligt, såsom
- maskiner som används utan avbrott eller regelbundet i flera arbetspass, t.ex. industrirobotar och automatiska bearbetningsmaskiner inom metallindustrin
- datorbaserade styr- och övervakningssystem
- maskiner som används i ansträngande förhållanden (stora temperaturväxlingar, damm, fukt)
- maskiner som belastas maximalt
- maskiner och maskindelar som har en av tillverkaren fastställd eller på erfarenhet baserad användningstid.

Vid fastställandet av dagsvärdet för sådana maskiner och anordningar beaktas t.ex. hur många timmar maskinen eller anordningen använts per år och hur belastande förhållandena varit samt gängse värdet.

5.5.4 Avvikande självrisker vid bräckageskada

Försäkringstagarens självrisk är 25 % av skadebeloppet, dock minst 2 000 euro eller en större självrisk som antecknats i försäkringsbrevet om
- skadan orsakas av att anordningen används i en verksamhetsmiljö som inte lämpar sig för anordningen
- skadan orsakas av ett programmeringsfel eller ett felaktigt program
- skadan orsakas av att last eller fordon eller fordonsdel körs fast i ett hinder som befinner sig ovanför körbanan
- skada orsakas produktionsmaskin till följd av främmande föremål i råvaran som maskinen bearbetar.

Självrisken är dock högst 20 000 euro eller ett större belopp som antecknats i försäkringsbrevet.

Om kylmedel måste fyllas på i systemet i samband med en ersättningsbar bräckageskada har försäkringstagaren en separat avvikande självrisk enligt ovan av skadebeloppet för kylmedlen. Denna avvikande självrisk gäller inte bräckageskada på själva anordningen.

5.6 Försäkring för frys- och kylvaror

5.6.1 Skador som ersätts från försäkringen för frys- och kylvaror

Försäkringsobjekt är frys- och kylvaror i enlighet med det som antecknats i försäkringsbrevet.

Försäkringen ersätter skada på frys- och kylvaror som orsakas av en plötslig och oförutsedd tempe-

raturförändring i förvaringsutrymmet för varorna när temperaturförändringen är en direkt och oundviklig följd av

- att frys eller kyl gått sönder på ett sätt som är ersättningsbart enligt villkoren för bräckageförsäkringen
- ett plötsligt och oförutsett läckage av kylmedel
- en brandskada på elcentralen i fastigheten
- att elutrustning i fastigheten plötsligt och oförutsett går sönder
- ett oanmält elavbrott i det allmänna elnätet.

En förutsättning för ersättning är att

- livsmedlen omedelbart före skadan uppfyllt villkoren i livsmedelslagstiftningen och varit säljbara
- övriga försäkrade produkter omedelbart före skadefallet uppfyllt villkoren i lagstiftningen för ifrågavarande produktparti och kraven på ett bra tillverknings- och förvaringssätt.

Exempel

Livsmedel hade frusits ner i en butik vars frysar var avsedda för förvaring av fabrikstillverkade frysvaror men som inte passade för frysning i enlighet med förordningen om djupfrysta livsmedel. Produkterna uppfyller inte villkoren i förordningen om djupfrysta livsmedel och därmed ersätter försäkringen inte upptining av produkter.

5.6.2 Ersättningsbegränsningar i försäkring för frys- och kylvaror

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas förutom nedanstående faktorer även de gemensamma ersättningsbegränsningarna för sakförsäkringen.

Försäkringen ersätter inte skador som beror på andra orsaker än de ovannämnda orsakerna, till exempel av

- felaktig montering av kyl
- bristfällig eller felaktig skötsel eller reglering
- bristfällig frysnings- eller kylningseffekt
- felaktig hantering av produkter.

5.6.3 Avvikande självrisker i försäkringen för frys- och kylvaror

Försäkringstagarens självrisk är 25 % av skadebeloppet, dock minst 2 000 euro eller en större självrisk som antecknats i försäkringsbrevet om:

- Frys- och kylutrymmen inte har försetts med larmanordning som larmar om temperaturökning på ett sätt som förutsätts i säkerhetsföreskriften och detta bidragit till att skadan uppkommit eller inverkat på skadans omfattning.
- Försäkringstagaren har försummat i gällande lag eller förordning föreskriven skyldighet att inspektera kylanläggningen, instruktioner som föreskrivs i förordningar eller skyldighet att förse kylanläggning med ett läckagedetektorsystem och detta bidragit till att skadan uppkommit eller inverkat på skadans omfattning.

Om båda kraven ovan försummats är självrisken 25 % av skadebeloppet, dock minst 6 000 euro eller en större självrisk som antecknats i försäkringsbrevet.

Sådana lagar och förordningar som innehåller bestämmelser gällande inspektion och service av kylanläggningar samt installation av läckagedetektorer för kylanläggningar är t.ex. Statsrådets förordning 1187/5.12.2001 och Europaparlamentets och -rådets förordning (EG) nr 842/2006.

5.7 Gemensamma ersättningsbegränsningar i sakförsäkringar

5.7.1 Kostnader för skadeutredning

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats av skadeutredning, såsom telefon- och resekostnader, inkomstförluster och övriga motsvarande kostnader.

5.7.2 Skador som ersätts på basis av avtal eller förbindelse

Försäkringen ersätter inte skada

- för vilken leverantören av föremålet eller tjänsten eller någon annan enligt lag, avtal, garanti eller motsvarande förbindelse är ansvarig. Försäkringen ersätter dock skadan till den del försäkringstagaren kan visa att den ansvariga inte kan uppfylla sin förpliktelse.
- när den försäkrade är tillverkare eller säljare av varan och skadan täcks av garanti inom branschen.

Tillverkarens eller leverantörens meddelande om att garantin upphört till följd av skada är inte en grund för ersättning.

5.7.3 Planerings-, tillverknings- och arbetsfel samt processkador

Försäkringen ersätter inte skada

- på egendom (föremål eller byggnadsdel) som planerats, tillverkats, byggts, monterats, installerats eller reparerats på ett felaktigt sätt eller med felaktigt material när en sådan felaktighet eller ett sådant fel har bidragit till att skadan uppstått eller påverkat skadans omfattning (skadebeloppet). Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.
- på råvara som tillverkas, repareras, underhålls eller behandlas, på halvfabrikat, på fabrikat el-

ler på kundernas egendom till följd av planerings-, material-, arbets- eller tillverkningsfel, att maskin eller anordning eller del av dessa som används i produktionsprocessen gått sönder eller till följd av felaktig funktion i process eller felaktiga råd
- till följd av påfyllning eller användning av fel eller felaktigt bränsle.

5.7.4 Kostnader för service-, underhålls- och förbättringsarbeten samt tillfälliga reparationer

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats av
- service- och underhållsarbeten
- förbättring av den tekniska nivån
- tillfälliga reparationer
- påskyndande av reparation.

Vad gäller reparationskostnaderna för skadad egendom så inräknas normala transport- och monteringskostnader/installationskostnader i skadebeloppet.

Med normala transport- och monteringskostnader/installationskostnader avses kostnader som uppstår vid användning av normala transportmetoder och när monteringarna/installationerna görs under normal arbetstid med hjälp av arbetskraft som sedvanligt används för montering/installering.

För att undvika avbrott i den försäkrade affärsverksamheten kan kostnader för nödvändiga påskyndningsåtgärder försäkras med avbrottsförsäkringar. Sådana kostnader är t.ex. kostnader för övertids- och helgarbete samt kostnader för påskyndande av leverans.

5.7.5 Adb-program, data och filer

Skada på data, filer och program ersätts endast när skadan är en direkt följd av en sakskada på databehandlings- eller kommunikationsutrustning eller datamedium som är ersättningsbar enligt villkoren för denna försäkring och som ersätts på basis av LokalTapiolas brand-, naturskade-, läckage-, brotts- eller bräckageförsäkring.

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats data- och datakommunikationsteknik till följd av
- störning i datakommunikation (t.ex. tillgänglighetsattack)
- dataintrång (t.ex. hackning)
- att databehandling utsatts för fara (t.ex. datavirus).

Med dataintrång avses olagligt intrång i datasystem.

Med data- och datakommunikationsteknik avses bl.a. data, filer, program, operativsystem, datanät, datamedium, databehandlingsapparater och datakommunikationsapparater.

5.8 Ersättningsbegränsningar i undantagsfall

Försäkringen ersätter inte skada som
- orsakats av att en offentlig inrättnings sprängämne exploderat eller av professionellt sprängnings- eller brytningsarbete.
- orsakats av i Finland eller utomlands inträffad atomskada i enlighet med definitionen i atomansvarighetslagen.
- orsakats av strejk, arbetsnedläggelse eller annan liknande orsak
- inträffat under krig, uppror, revolution eller annan liknande händelse som rubbar samhällsordningen.

Skador som orsakats av terrordåd ersätts högst upp till 3 000 000 euro per skadefall och försäkringsperiod. Försäkringens maximiersättning gäller gemensamt för alla försäkringstagare vid en skada. Skador som orsakats av samma händelse eller omständighet anses som en skada.

Med terrordåd avses ett dåd som utförts av antingen en person eller en grupp av personer som omfattar bruk av våld eller hot om bruk av våld och när syftet med dådet till sin natur eller till sitt sammanhang är att främja ett politiskt, religiöst eller ideologiskt mål och/eller skrämma eller påverka en regering, ett folk eller en del av ett folk.

6 Ersättningsbestämmelser för sakförsäkring

6.1 Skadebelopp enligt återanskaffningsvärde

Skadebeloppet och egendomens värde beräknas i regel enligt återanskaffningsvärdet för egendomen.

Skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet beräknas på basis av egendomens återanskaffningsvärde vid tidpunkten för återanskaffningen genom att beakta
- de i försäkringsvillkoren eller i försäkringsbrevet antecknade på egendomens ålder baserade avdragen från skadebeloppet
- tilläggskostnader vid reparation eller uppförande av skadad byggnad till följd av tvingande myndighetsbestämmelser som gäller byggnaden. Som tilläggskostnader beaktas högst 10 % av skadebeloppet beräknat utan ifrågavarande tilläggskostnader. Tilläggskostnader ersätts endast för skadedrabbade lokaliteter, byggnadsdelar samt VVS-, el- och automationssystem och maskiner som tjänar funktioner i byggnaden. Det totala skadebeloppet för

byggnaden är dock högst försäkringsbeloppet.
- egendomens restvärde eller egendomens minskade restvärde om återstående byggnadsdelar efter skadan på grund av lagstiftningen eller myndighetsbestämmelserna inte kan utnyttjas för att återställa byggnaden i ursprungligt skick.
- skattebestämmelserna.

Försäkringstagaren ska uppvisa utredning över att byggförbud eller byggbegränsning gäller. På LokalTapiolas begäran ska försäkringstagaren ansöka om undantagstillstånd för att återställa byggnaden i ursprungligt skick. Om tillståndet inte beviljas, ska försäkringstagaren ansöka om ändring av beslutet. På LokalTapiolas begäran ska försäkringstagaren befullmäktiga LokalTapiola att representera försäkringstagaren i ett ärende som gäller ansökan om undantagstillstånd.

I skadebeloppet inräknas inte sådana förnyelse-, ändrings- eller förbättringsarbeten på den skadade maskinens eller anordningens konstruktion eller material som maskinen eller anordningen använder och som krävs enligt ändrad lagstiftning eller myndighetsbestämmelser.

Om den skadade egendomen kan repareras, är skadebeloppet lika stort som reparationskostnaderna, dock högst egendomens återanskaffningsvärde med beaktande av faktorerna ovan.

Beräkningen av skadebeloppet för byggnaden baserar sig på att reparationsarbetet utförs med moderna byggnadsdelar, med byggnadsmaterial som allmänt saluförs i Finland samt med moderna arbetsmetoder. Reparationskostnaderna omfattar inte tilläggskostnader för restaurering av byggnader, föremål eller samlingar om detta inte antecknats i försäkringsbrevet.

Med tidpunkten för återanskaffning avses den tidpunkt då egendomen repareras eller ny egendom anskaffas i stället för den förstörda.

Värdeminskningen beräknas så att från restvärdet avdras det pris som kan fås för återstående byggnadsdelar när de säljs.

Lagstiftning och myndighetsbestämmelser som gäller byggande är markanvändnings- och bygglagen och förordningen om allmänna vägar samt bestämmelserna som utfärdats med stöd av dem, gällande byggförbud samt byggbegränsningar. Förordning som gäller beskattningen är t.ex. mervärdesskattelagen.

6.1.1 Ytterligare skador i samband med ersättningsbara sakskador

Sakförsäkringen ersätter skada som orsakats av
- stöld, försvinnande eller skador under arbete för att rädda eller skydda egendom mot skador som sakförsäkringen ersätter, såsom under släcknings- eller räddningsarbete i samband med brand.
- regn eller snöfall, smältvatten, fukt, köld eller värme på försäkrad egendom om betäckning eller konstruktioner i byggnaden där egendomen förvaras till följd av skadefall som ersätts från sakförsäkringarna har skadats så att de inte längre skyddar byggnaden eller i byggnaden förvarad egendom mot väder.

6.1.2 Kostnader som orsakats av avvärjning och begränsning av skada

Försäkringen ersätter skäliga kostnader som uppstått vid begränsning eller avvärjning av en ersättningsbar sakskada som drabbat eller omedelbart hotar försäkringstagaren. Dessa kostnader ersätts även om försäkringsbeloppet därmed skulle överskridas. Kostnaderna ersätts utan avdrag för självrisken.

6.2 Skadebelopp i specialfall

Det är även möjligt att per försäkring fastställa andra än nedan nämnda begränsningar för beräkningen av skadebeloppet i specialfall.

I t.ex. försäkring mot egendomsbrott fastställs maximibeloppen för pengar och värdepapper som ska inräknas i skadebeloppet på basis av hur pengarna och värdepappren förvaras och transporteras.

6.2.1 Skadebelopp enligt dagsvärdet

Om den skadade egendomens dagsvärde före skadan varit under 50 % av återanskaffningsvärdet, beräknas skadebeloppet enligt dagsvärdet. Dagsvärdet för varje skadat föremål och skadad byggnad bedöms separat. När en enskild del av byggnaden, konstruktionen, ytmaterialen eller de fasta inventarierna skadas uppskattas dagsvärdet dock på basis av den skadade byggnadsdelen. För byggnader som byggts ihop eller som består av flera separata funktionella helheter uppskattaqs dagsvärdet och skadebeloppet separat för varje byggnadsdel och funktionell helhet.

Skadebeloppet enligt dagsvärdet utgör en lika stor del av skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet som dagsvärdet för egendomen är av återanskaffningsvärdet vid tidpunkten för skadan.

Med föremål avses en helhet bestående av delar såsom en maskin eller apparat som i allmänhet

köps eller säljs som en helhet i motsats till t.ex. reservdelar som används vid reparation. En maskinlinje kan bestå av flera olika föremål (maskiner). Avvikande från dagsvärdesregeln ovan, beaktas maskinens eller apparatens ålder vid bräckageskada genom avdrag som baserar sig på åldern på maskinen, apparaten eller helheten av delar i maskinen eller apparaten.

6.2.2 Kostnader för återställande av ADB-program, data och filer

Skadebeloppet för ADB-program är kostnaderna för återställning och räddning av program samt kostnaderna för anskaffning, installation, avpassning och tester. Skadebeloppet för data och filer är kostnaderna för återställning av säkerhetskopior och inmatning av förlorad data. Kostnader för inmatning av förlorad data inräknas i skadebeloppet högst upp till det belopp som motsvarar kostnaderna för inmatningen av data under veckan som föregick skadan.

6.2.3 Skadebelopp vid en hel uppsättning av apparater

Om en del av en komplett datorutrustning eller ett datorsystem förstörs eller skadas, är skadebeloppet det ekonomiska värdet för delen. I skadebeloppet inräknas inte den förlust av användbarhet eller värde som orsakas hela utrustningen eller systemet.

6.2.4 Maskiner och anordningar som går för egen maskin

Skadebeloppet för fordon, maskiner och anordningar som går för egen maskin samt för deras delar är reparationskostnaderna, dock högst maskinens gängse värde. Om maskinen inte repareras är skadebeloppet skillnaden mellan gängse värdet och restvärdet.

Reparation och inlösning av försäkringsobjekt

I skadebeloppet för arbetsmaskin inräknas nödvändiga och behövliga reparationskostnader vid användning av ändamålsenliga reparationsmetoder. Om slitna eller korroderade delar ersätts med nya och försäkringsobjektets skick förbättras väsentligt till följd av detta, ersätts endast den del av reparationskostnaderna som motsvarar de reparationer som gjorts för att få maskinen i samma skick som före skadan. Det är t.ex. fråga om en förbättring om däck som skadats eller stulits endast har hälften eller mindre kvar av slitytan och däcken ersätts med nya däck. LokalTapiola förbinder sig inte att ersätta en skadad del med en ny del.

LokalTapiola har rätt att bestämma verkstaden eller anskaffningsstället. LokalTapiola är dock inte ansvarig för kvaliteten på arbetet eller delarna.

Skadebeloppet är reparationskostnaderna för försäkringsobjektet om en reparation är lönsam i enlighet med dessa villkor. En reparation är inte lönsam om reparationskostnaderna för försäkringsobjektet överstiger 70 % av maskinens gängse värde vid datumet skadefallet inträffade.

Vid beräkning av skadebeloppet beaktas inte
- försäkringsobjektets värdeminskning
- ändrings- eller förbättringsarbeten i samband med reparationen av försäkringsobjektet
- kostnader på grund av att bristfällig eller misslyckad reparation av försäkringsobjektet måste göras på nytt eller på ett bättre sätt
- förlust av försäkringsobjektets bruksnytta (ersättning för avställningstid) eller hyreskostnader för ersättande maskin
- normalt slitage till följd av användning eller värdeminskning som orsakats av körda tilläggskilometrar i samband med olovligt bruk.
- förlust av bränsle.

Ytterligare skador i samband med ersättningsbara skador

I skadebeloppet inräknas
- kostnader för att försäkringsobjektet bärgas upp på vägen
- transport av försäkringsobjektet till närmaste professionella verkstad om försäkringsobjektet på grund av ett ersättningsbart skadefall skadats så illa att det inte är i trafikdugligt skick
- skäliga kostnader för att upphittat försäkringsobjekt hämtas eller återlämnas till hemorten när försäkringsobjektet hittas före tidsfristen på 30 dagar löpt ut och under förutsättning att skadan är ersättningsbar enligt försäkringen mot egendomsbrott.

Transport- och bärgningskostnader inräknas i skadebeloppet dock högst upp till 5 000 euro per skadefall.

I skadebeloppet inräknas inte
- inkomstbortfall
- kostnader för lastning, lossning eller transport av last i försäkringsobjektet och/eller i släpvagnen som är försäkringsobjekt
- sådana övernattnings-, bränsle- eller andra kostnader som hade uppstått även om skadefallet inte inträffat.

Maximiersättningen är försäkringsobjektets gängse värde på basis av försäkringsobjektets skick omedelbart före skadan, dock högst försäkringsbeloppet.

6.2.5 Skadebeloppet för modeller, formar och ar-

kivmaterial

I skadebeloppet för modeller, formar, ritningar, kartor och arkiv inräknas endast kostnader för reparation av den skadade egendomen eller anskaffning av motsvarande egendom för att ersätta den förstörda egendomen. Egendomen ska repareras eller skaffas inom ett år fr.o.m. datumet skadan inträffade.

För värdepapper som kan dödas inräknas i skadebeloppet endast kostnader för dödande av värdepapper.

6.2.6 Skadebelopp för konstföremål och antikviteter

Vid skada på konstföremål och antikviteter är skadebeloppet kostnaderna för reparation av konstföremålen eller antikviteterna, dock högst deras gängse värde vid tidpunkten för skadefallet eller vid totalskada deras gängse värde vid tidpunkten för skadefallet.

Om en ersättningsbar skada drabbat ett separat föremål eller en del av en samling, ersätts föremålens värde utan att beakta hela samlingens värdeminskning.

6.2.7 Kostnader för iståndsättning av gårdsplan

Skador på gårdsplan inräknas i skadebeloppet enligt kostnaderna för iståndsättningen. Iståndsättningskostnader för en gård i naturligt tillstånd ersätts dock inte.
Skadebeloppet för prydnadsbuskar och -träd fås genom att till priset för nya i Finland allmänt saluförda plantor addera skäliga kostnader för transport och plantering.

Maximiersättningen är begränsad enligt punkt 3.1.3.

6.3 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet beräknas på basis av skadebeloppet med beaktande av faktorerna nedan.

Försäkringsbeloppet för egendomen som antecknats i försäkringsbrevet utgör högsta gränsen för LokalTapiolas ersättningsskyldighet.

6.3.1 Under- och överförsäkring

Egendomen är underförsäkrad om försäkringsbeloppet är mindre än försäkringsvärdet för den försäkrade egendomen eller vid fullvärdesförsäkring, om det nyckeltal som anmälts som grund för premien är mindre än det verkliga nyckeltalet. Vid underförsäkring bär försäkringstagaren ansvar för en del av risken.

Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet för den försäkrade egendomen eller vid fullvärdesförsäkring, om det nyckeltal som anmälts som grund för premien och ersättningen är större än det verkliga nyckeltalet. Vid överförsäkring ersätts egendomens verkliga värde.

6.3.2 Självrisk

Den försäkrade har i varje skada en i försäkringsbrevet eller försäkringsvillkoren antecknad självrisk som avdras från skadebeloppet. Vid beräkning av ersättningen beaktas före självrisken eventuella på egendomens ålder baserade avdrag.

Om flera objekt som tillhör en och samma försäkringstagare och finns på en och samma plats samtidigt drabbas av en sakskada eller om skadan kan ersättas från flera försäkringar, avdras endast den högsta självrisken från sakskadebeloppet.

6.4 Utbetalning av ersättning

6.4.1 Ersättning enligt återanskaffningsvärdet

Skadan ersätts enligt återanskaffningsvärde när egendomens dagsvärde är minst hälften av återanskaffningsvärdet och försäkringsbeloppet som antecknats i försäkringsbrevet är i enlighet med återanskaffningsvärdet.

Ersättning enligt återanskaffningsvärde kräver att den skadade egendomen inom två år efter skadan antingen repareras eller att på samma plats byggs eller att i stället för lösegendom skaffas ny egendom av samma kvalitet och för samma ändamål. Om byggandet fördröjs på grund av tvingande myndighetsåtgärder utökas tidsfristen på två år med dröjsmålsperioden.

Ersättning enligt återanskaffningsvärde betalas på följande sätt:

- Först betalas ersättning enligt dagsvärdet när försäkringstagaren har gett en utredning om att egendomen inte är intecknad som säkerhet för skuld eller när inteckningshavarna har lämnat sitt medgivande till och uppgifterna för betalning av ersättning.
- Skillnaden mellan ersättning enligt återanskaffningsvärdet och dagsvärdet betalas i takt med återanskaffningen när LokalTapiola fått uppgifter om återanskaffningsåtgärderna ovan och ersättningen enligt dagsvärdet använts till återanskaffningen.

- Ersättningen enligt återanskaffningsvärdet betalas högst i enlighet med de verkliga kostnaderna.

Rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärdet har endast försäkringstagaren eller den för vilken försäkringen gäller. Rätten kan inte överföras till tredje part. Tredje part har endast rätt till ersättning enligt dagsvärdet.

6.4.2 Ersättning enligt dagsvärdet

För skada betalas ersättning enligt dagsvärdet endast om
- egendomens dagsvärde är lägre än hälften av återanskaffningsvärdet
- egendomen inte återanskaffas
- byggnaden inte uppförs på samma plats som tidigare.

En förutsättning för ersättning är att försäkringstagaren har gett en utredning om att egendomen inte är intecknad som säkerhet för skuld eller att inteckningshavarna har gett uppgifterna för betalning av ersättning.

6.4.3 Ersättning enligt förstarisk

Om försäkringsbeloppet baserar sig på första risk, betalas skadebeloppet med avdrag för självrisken efter att försäkringstagaren har gett en utredning om att egendomen inte är intecknad som säkerhet för skuld eller när inteckningshavarna har gett uppgifterna för betalning av ersättning.

Ersättningsbeloppet är dock högst förstariskbeloppet.

Om försäkringsbeloppet enligt förstarisk är större än egendomens dagsvärde, kräver ersättning för byggnader och lösa anläggningstillgångar till fullt förstariskbelopp att den skadade egendomen inom två år efter skadan repareras eller att på samma plats byggs eller att i stället för lösegendom anskaffas ny egendom av samma kvalitet och för samma ändamål och att ersättningen används till återanskaffningen. Om byggandet fördröjs på grund av tvingande myndighetsåtgärder utökas tidsfristen på två år med dröjsmålsperioden. Skyldigheten att anskaffa egendom gäller inte konstföremål och antikviteter.

Om skadad byggnad eller skadade lösa anläggningstillgångar repareras ersätts de verkliga reparationskostnaderna för egendomen genom att från kostnaderna subtrahera avdrag och självrisk som nämns i dessa villkor och eventuella specialvillkor som ingår i avtalet. Ersättningen är dock högst det avtalade förstariskbeloppet.

Om skadade anläggningstillgångar inte repareras eller återanskaffas betalas endast ersättning enligt dagsvärdet även om förstariskbeloppet som beräknats på basis av dagsvärdet skulle vara större än skadebeloppet. Ersättning för konstföremål och antikviteter uppgår högst till deras gängse värde vid tidpunkten för skadan. Ersättningen är dock högst föremålets försäkringsbelopp.

6.5 Övriga ersättningsbestämmelser

Skadeanmälan, inspektion och utredning:
- Skador ska anmälas till LokalTapiola så snabbt som möjligt med beaktande av tidpunkt och omständigheter.
- LokalTapiola ska beredas tillfälle att inspektera den skadade egendomen innan den förstörs, reparation av egendomen påbörjas eller ny egendom anskaffas.
- Om det är nödvändigt att påbörja reparation för att förhindra att affärsverksamheten avbryts eller att annan följdskada uppstår, kan reparationen påbörjas även om skadan inte har kunnat anmälas till LokalTapiola.
- Försäkringstagaren eller dennes representant ska för utredning av skadan ge LokalTapiola nödvändiga handlingar och uppgifter som LokalTapiola begärt. Försäkringen ersätter inte kostnader för sådana utredningar eller skaffandet av dem.
- Egendomen ska dokumenteras på ett tillförlitligt sätt (förteckning och fotografier eller annan dokumentation) om egendomen av tvingande orsaker (t.ex. livsmedel som blir lätt skämda) måste förstöras före LokalTapiola inspekterat skadan.

Utredningar som sker på egen bekostnad är t.ex. skadeanmälan och förteckning över förstörd och oskadad egendom, inköpsverifikat samt expertutredningar som försäkringstagaren begärt utan att höra LokalTapiola i syfte att utreda orsaken till skadan, skadebeloppet eller ersättningsbarheten.

Skadad och förlorad egendom:
- Skadad och oskadad kvarstående egendom förblir försäkringstagarens egendom. LokalTapiola har dock rätt att inlösa skadad egendom eller del av den. Den inlösningsbara egendomen värderas enligt samma grunder som skadebeloppet.
- Om förlorad egendom återfås efter att ersättningen betalats, ska försäkringstagaren omedelbart överlämna egendomen till LokalTapiola eller återbetala ersättningen för den.
- LokalTapiola har rätt att återanskaffa eller låta reparera förstörd eller skadad egendom i stället för att betala ersättning i pengar.

Försäkringsbelopp efter skada

- Under en försäkringsperiod berättigar premien till en ersättning som är högst försäkringsvärdet/den i försäkringsbrevet antecknade maximiersättningen.
- För perioden mellan tidpunkten egendomen återanskaffas och tidpunkten när försäkringsperioden upphör har LokalTapiola rätt till en premie som beräknas på basis av ersättningen. Försäkringen fortsätter dock oförändrad fram till slutet av försäkringsperioden om LokalTapiola inte meddelar om en eventuell tilläggspremie eller andra ändringar i samband med ersättningsbeslutet.

7 Säkerhetsföreskrifter

7.1 Säkerhetsföreskrifternas förpliktande och syfte

Ersättning i enlighet med försäkringsvillkoren kräver att försäkringstagaren följer denna säkerhetsföreskrift samt av LokalTapiola separat utgivna andra skriftliga säkerhetsföreskrifter och bestämmelser. Om säkerhetsföreskriften inte följs och detta bidrar till att skadan uppstår eller påverkar skadebeloppet eller skadans omfattning, kan ersättningen minskas eller vägras i enlighet med lagen om försäkringsavtal och de allmänna avtalsvillkoren.

Genom att följa säkerhetsföreskrifterna kan man förhindra skador och minska skadornas omfattning.

- Säkerhetsföreskrifterna ska även delges personer som ansvarar för verksamheten och underhållet på verksamhetsstället samt företag som hyr lokaliteter som försäkringstagaren äger.
- Personer som ansvarar för verksamheten och underhållet på verksamhetsstället ska inskolas speciellt noggrant i hur man förebygger anlagda bränder och skador som orsakas av heta arbeten.
- Entreprenad- och avtalsdokumenten ska innehålla en anteckning om att entreprenören är skyldig att följa LokalTapiolas säkerhetsföreskrifter.

7.2 Myndighetsbestämmelser

Vid nybyggnad och i tillämpliga delar även vid reparationer och renoveringar ska de gällande myndighetsbestämmelserna för byggande följas. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid bestämmelser som innehåller föreskrifter och instruktioner för att hindra eller begränsa brand-, läckage- och fuktskador.

Av myndigheter föreskrivna eller enligt bestämmelser krävda anordningar och konstruktioner för att förhindra eller begränsa skador såsom

- handbrandsläckningsutrustning
- rökventilationsutrustning
- brandsektionering
- automatiska brandlarmanläggningar
- automatiska släckanläggningar

ska hållas funktionsdugliga samt underhållas och inspekteras i enlighet med service- och underhållsprogrammen för anordningarna och konstruktionerna.

Primärsläckningsutrustning (brandposter, handbrandsläckare och släckfiltar) ska alltid finnas lätt tillgänglig.

Försäkringstagaren ska se till att

- service- och underhållsprogrammen för utrustningen
- räddningsplanen
- explosionsskyddshandlingarna (ATEX)
- de periodiska inspektionerna av elinstallationer
- säkerhetsutredningarna gällande hantering och upplagring av farliga kemikalier

är tidsenliga och att de följs.

Bestämmelser som ska följas är t.ex. delarna E1 (Byggnaders brandsäkerhet), C2 (Fukt, föreskrifter och anvisningar) och D1 (Vatten- och avloppsinstallation för fastigheter, föreskrifter och anvisningar) i Finlands byggbestämmelsesamling såsom de gäller vid tidpunkten för beviljandet av bygglovet eller åtgärdstillståndet.

7.3 Allmän omsorgsplikt

Försäkringstagaren ska se till att

- skaderiskorsakande fel och brister i byggnader, maskiner och anordningar avhjälps omedelbart
- åtgärderna som fastställs i service- och underhållsprogrammen för maskiner och anordningar vidtagits
- omedelbart ingripa och korrigera sådana metoder bland personal och kunder som äventyrar säkerheten.

7.4 Brandförsvar

7.4.1 Ordning och renhållning i byggnader och på områden utomhus

Ordningen och renligheten i byggnader och på områden utomhus ska vara bra vilket bl.a. innebär att följande åtgärder vidtas:

- överlopps brandbelastning (t.ex. lastpallar, emballagen och övrigt brännbart avfall) ska avlägsnas eller placeras så att det inte finns risk att branden sprider sig till byggnaden ifall föremålen fattar eld på område utomhus eller alternativt placeras i låsta förvaringsutrymmen

så att utomstående inte kommer åt dem (se även punkt 7.4.5).
- Brännbart avfall ska förvaras i avfallsbehållare av metall som är försedda med lock.
- Kabelhyllor och maskinunderlägg ska hållas rena.
- Häll och plattor på spisar och andra anordningar ska hållas fria från brännbart material.
- Utgångar, reservutgångar och passager ska hållas fria.
- Räddningsvägar ska markeras och räddningsvägar samt trafikleder på gårdsplanen ska hållas fria.
- Rökning är endast tillåten på anvisade platser i enlighet med lagen.
- Platserna för rökning ska vara försedda med brandsäkra askkoppar som töms regelbundet på en avtalad plats.

7.4.2 Konstruktivt brandförsvar

Sektionerande byggnadsdelar ska hållas i skick så att de förhindrar att brand och rökgaser sprider sig från en sektion till en annan under en så lång tid som anges i bygglovet.

Brandsektionering kräver bl.a. att
- rör- och kabelgenomföringar har tätats enligt sektioneringskraven
- branddörrar hålls stängda
- branddörrar slår fast och går i lås av egen kraft.

Om användningen av en lokalitet kräver att branddörren kontinuerligt står öppen måste den förses med en anordning som automatiskt stänger och låser dörren vid en eventuell brand. Branddörrar med automatisk anordning måste vara sådana att de kan slå fast trots elavbrott eller så måste man använda en strömkälla som inte är beroende av nätström. Strömkällans kondition samt att dörren slår fast och går i lås ska kontrolleras med regelbundna inspektioner.

7.4.3 Användning av öppen eld

Användning av öppen eld, t.ex.
- ljus
- utomhusljus
- gasbrännare
- eller eld för tillredning av mat ska ske genom att iaktta särskild försiktighet och i tillämpliga delar följa de av tillverkaren givna säkerhetsanvisningar som finns på produkten, emballaget eller i bruksanvisningen.

7.4.4 Heta arbeten

7.4.4.1 Definitioner

Hetarbetscertifikat för tak- och vattenisoleringsbranschen
Hetarbetscertifikat inom tak- och vattenisoleringsbranschen är ett tidsbestämt intyg över att man har avlagt säkerhetsexamen för heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen.

Heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen
Med heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen avses vattenisoleringsarbeten där låga eller annan värme används och som orsakar brandfara. Arbetena omfattar exempelvis torkning av isoleringsunderlag med låga eller varmluft, uppvärmning av bitumen i en asfaltgryta, applicering av vattenisoleringar genom uppvärmning samt för dessa arbeten nödvändiga hjälparbeten där det uppstår gnistor.

Hetarbetsexamen för tak- och vattenisoleringsbranschen
En av Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland godkänd examen med vilken man säkerställer att personen som utför heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen och beviljaren av hetarbetstillståndet har tillräckligt med kännedom om säkerheten vid heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen.

Tillfällig hetarbetsplats
Med tillfällig hetarbetsplats avses en hetarbetsplats som inte är en permanent hetarbetsplats. Hetarbetsplats inom tak- och vattenisoleringsbranschen är alltid en tillfällig hetarbetsplats.

Hetarbetscertifikat
Hetarbetscertifikatet är ett tidsbestämt intyg på en godkänd hetarbetsexamen.

Hetarbetstillstånd
Hetarbetstillstånd är ett skriftligt tillstånd som berättigar att utföra heta arbeten på en tillfällig hetarbetsplats. Beviljandet av hetarbetstillståndet kräver att riskerna som orsakats av heta arbeten utreds och bedöms samt nödvändiga säkerhetsåtgärder fastställs.

Hetarbetsplan
Hetarbetsplan är en skriftlig plan över säkert utförande av heta arbeten och heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen.

Heta arbeten
Heta arbeten är arbeten där gnistbildning förekommer eller där låga eller annan värme används

och som orsakar brandfara. Heta arbeten är bl.a. el- och gassvetsning, arbeten med gaslöd, arbeten med varmluftsblåsare, brännskärning och metallslipning och -skärning med kapmaskin.

Hetarbetsexamen
En av Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland godkänd examen med vilken man säkerställer att personen som utför heta arbeten och beviljaren av hetarbetstillståndet har tillräckligt med kännedom om säkerheten vid heta arbeten.

Utredning och bedömning av risker som orsakats av heta arbeten
Med utredning och bedömning av risker som orsakats av heta arbeten avses identifiering och bedömning av riskerna som heta arbeten orsakar på hetarbetsplatsen och dess omgivning. Utredning och bedömning av risker utförs alltid innan hetarbetstillståndet beviljas samt alltid när omständigheterna på hetarbetsplatsen ändrar. På basis av utredningen och bedömningen av riskerna fastställs nödvändiga säkerhetsåtgärder för att undvika skador som orsakats av heta arbeten.

Permanent hetarbetsplats
Med permanent hetarbetsplats avses ett område eller en brandteknisk sektion som är reserverad för heta arbeten och planerad så att dessa arbeten kan utföras tryggt.

Arbeten med liten brandrisk
Med arbeten med liten brandrisk avses arbeten där antändnings- och spridningsrisken är liten.

7.4.4.2 Hetarbetsplan

Försäkringstagaren ska ha en skriftlig hetarbetsplan.

Hetarbetsplanen ska omfatta minst följande information:
- personen som ansvarar för arbetssäkerheten och som upprätthåller hetarbetsplanen och ser till att bestämmelserna i denna säkerhetsföreskrift kan följas i praktiken
- personerna som har rätt att bevilja hetarbetstillstånd
- personerna som har rätt att utföra heta arbeten
- tillgången till skyddsmaterial och handbrandsläckningsutrustning som behövs för heta arbeten samt ordnandet av hetarbetsbevakningen
- fakta som härleds av försäkringstagarens produktion, lokaliteter, omgivning eller andra motsvarande faktorer som påverkar säkerheten vid heta arbeten och som måste beaktas förutom fakta i dessa säkerhetsföreskrifter
- permanenta hetarbetsplatser.

Om försäkringstagaren låter en utomstående entreprenör utföra det heta arbetet kan man i arbetet följa entreprenörens hetarbetsplan förutsatt att försäkringstagaren
- försäkrat sig om att entreprenören har minst en sådan skriftlig hetarbetsplan som beskrivs ovan
- krävt att entreprenören och underentreprenören följer denna säkerhetsföreskrift.

7.4.4.3 Heta arbeten

A. Heta arbeten med liten brandrisk

I arbeten med liten brandrisk är risken för brand och att elden sprider sig liten under hela arbetet. Den teoretiska maximala temperaturen på arbetsredskap som används i arbeten med liten brandrisk får inte överstiga antändningstemperaturen på objektet som är under arbete och material i dess närhet. Arbeten med liten brandrisk är exempelvis ellödningsarbeten och användning av varmluft i ovan nämnda förhållanden.

Den som utför arbetet ska bedöma brandfaran och ta i beaktande arbetsmetoden, antändligheten hos det material som bearbetas, brännbart material i omgivningen samt bedöma sin möjlighet att själv upptäcka och släcka en begynnande brand. Om utföraren är osäker på arbetets brandrisk eller hur arbetet ska utföras på ett brandsäkert sätt är det inte fråga om ett arbete med liten brandrisk.

I arbeten med liten brandrisk måste utföraren uppfylla de säkerhetskrav som ifrågavarande arbetsmetod, arbetsobjekt och omgivning ställer, t.ex. sörja för renlighet, bra ordning och att handbrandsläckare finns att tillgå.

Vid arbeten med liten brandrisk krävs inte hetarbetstillstånd eller att personen som utför arbetet har ett hetarbetscertifikat.

B. Heta arbeten på permanenta hetarbetsplatser

Heta arbeten ska alltid när det är möjligt utföras på permanent hetarbetsplats. På permanent hetarbetsplats måste man beakta de säkerhetskrav som ifrågavarande arbetsmetod, arbetsobjekt och omgivning ställer. På permanent hetarbetsplats krävs inte hetarbetstillstånd eller att personen som utför arbetet har ett hetarbetscertifikat.

En permanent hetarbetsplats ska uppfylla följande krav:
- Konstruktionerna ska vara antingen oantändliga eller täckta med skyddsöverdrag om kon-

struktionerna är antändliga.
- Konstruktionerna och skydden på hetarbetsplatsen ska vara så täta att gnistor och stänk inte hamnar utanför arbetsplatsen och att de inte kan tränga sig in i konstruktionerna.
- På hetarbetsplatsen ska minst finnas två handbrandsläckare av effektklass 43A 183BC av vilka den ena handbrandsläckaren kan ersättas med en snabbrandpost eller med två handbrandsläckare av effektklass 27A 144BC
- På hetarbetsplatsen får inte finnas brännbart material som inte hör till arbetet.
- På hetarbetsplatsen får inte hanteras eller förvaras brännbara vätskor och hetarbetsplatsen får inte stå i förbindelse till en lokalitet där det kan finnas brännbara gaser.
- Om arbetsobjektet ger upphov till en avsevärt ökad brandrisk måste den permanenta hetarbetsplatsen uppfylla de krav som ställs på en tillfällig hetarbetsplats.

1. Heta arbeten på en tillfällig hetarbetsplats

Heta arbeten får utföras på en tillfällig hetarbetsplats endast om arbetet inte kan utföras på en permanent hetarbetsplats.

Det heta arbetet ska ersättas med en arbetsmetod där det inte föreligger brandfara om det på basis av en utredning och bedömning av de faror heta arbetet orsakar konstateras att det heta arbetet inte kan utföras säkert eller att det är förbjudet att utföra arbetet på andra grunder.

På en tillfällig hetarbetsplats får heta arbeten utföras endast av en person som har ett giltigt hetarbetscertifikat. För heta arbeten på en tillfällig hetarbetsplats krävs alltid ett skriftligt och tidsbestämt hetarbetstillstånd.

Hetarbetstillstånd

Före hetarbetstillståndet beviljas ska på hetarbetsplatsen göras en utredning och bedömning av vilka risker det heta arbetet orsakar.

Beviljaren av hetarbetstillståndet fastställer i hetarbetstillståndet de säkerhetsåtgärder denne anser vara nödvändiga på basis av utredningen och bedömningen av riskerna det heta arbetet orsakar. Det heta arbetet får påbörjas först när personen som utför det heta arbetet och bevakaren av det heta arbetet försäkrat sig om att de säkerhetsåtgärder som fastställts i hetarbetstillståndet vidtagits. I hetarbetstillståndet ska fastställas beviljaren av hetarbetstillståndet, personer som utför det heta arbetet samt personer som bevakar det heta arbetet.

Beviljaren av hetarbetstillståndet ska utfärda tillståndet i minst fyra exemplar varav ett ges till försäkringstagaren. Före det heta arbetet påbörjas ska beviljaren av hetarbetstillståndet ge ett exemplar till personen som utför det heta arbetet, ett exemplar till personen som ansvarar för bevakningen under det heta arbetet och ett exemplar till personen som ansvarar för bevakningen efter det heta arbetet.

Säkerhetsåtgärderna som fastställts i hetarbetstillståndet ska delges alla personer som utför och övervakar det heta arbetet.

Beviljaren av hetarbetstillståndet ska ha ett giltigt hetarbetscertifikat.

Hetarbetstillstånd får beviljas av person som anges i försäkringstagarens hetarbetsplan och som på basis av sin erfarenhet och kännedom om arbetsobjektet har de bästa förutsättningarna att identifiera och bedöma riskerna det heta arbetet orsakar samt utgående från dessa risker fastställa nödvändiga säkerhetsåtgärder.

Om försäkringstagaren inte har ovan nämnda förutsättningar att fungera som beviljare av hetarbetstillstånd kan tillståndet beviljas av person som anges i entreprenörens hetarbetsplan och denna person kan vara den person som utför det heta arbetet och har ett giltigt hetarbetscertifikat.

Hetarbetstillstånd får endast beviljas för en viss tid. Tillståndet är hetarbetsplatsspecifikt och endast de heta arbeten som anges i hetarbetstillståndet är tillåtna. Om förhållandena på hetarbetsplatsen ändrar under hetarbetstillståndets giltighetstid ska beviljaren av tillståndet uppdatera hetarbetstillståndet så att det motsvarar de nya förhållandena.

Säkerhetsåtgärder på en tillfällig hetarbetsplats

På tillfällig hetarbetsplats ska vidtas de säkerhetsåtgärder som fastställts på basis av utredningen och bedömningen av riskerna det heta arbetet orsakar, dock minst följande åtgärder:
- brännbart material ska avlägsnas från hetarbetsplatsen
- brännbart material som inte kan avlägsnas ska skyddas med ett tätt och obrännbart skyddsöverdrag
- anordningar och utrustning på arbetsplatsen (t.ex. kablar) ska skyddas med ett överdrag
- öppningar i konstruktionerna ska skyddas med ett överdrag och springor ska tätas
- brännbara ytor på konstruktioner ska skyddas med ett överdrag
- man ska förhindra att gnistor och stänk sprids i omgivningen samt att värme går in i konstrukt-

ionerna
- vid behov ska gashalten i lokaliteten mätas och lokaliteten vädras
- för att undvika falskt alarm ska brandlarm och släckanläggningar vars utlösning sker med rökdetektorer vid behov kopplas ur på områden dit rök från det heta arbetet kan sprida sig och kopplas på igen omedelbart när det är möjligt
- sprinkleranläggning ska inte kopplas ur, utan vid behov ska spridarna skyddas med ett tillfälligt skydd som omedelbart avlägsnas efter det heta arbetet.
- hetarbetsplatsen ska förses med släckningsutrustning enligt bestämmelserna under punkt 5.3.3.

Släckningsutrustning

Beviljaren av hetarbetstillstånd bestämmer den släckningsutrustning som behövs på tillfällig hetarbetsplats utgående från utredningen och bedömningen av risker. Släckningsutrustningen ska dock bestå av minst två handbrandsläckare av effektklass 43A 183BC. Av dessa kan den ena släckaren ersättas med en brandpost eller två handbrandsläckare av effektklass 27A 144BC.

Släckningsutrustningen ska finnas på hetarbetsplatsen under det heta arbetet och under efterbevakningen av det heta arbetet.

Bevakning av heta arbeten

Bevakningen av heta arbeten ska bestämmas utgående från utredningen och bedömningen av vilka risker det heta arbetet orsakar.

Det heta arbetet ska bevakas under hela arbetet, även under pauser. Efter det heta arbetet ska bevakningen ske enligt hetarbetstillståndet, dock under minst en timme. Hetarbetsplanen ska innehålla uppgifter om hur bevakningen av det heta arbetet arrangeras. Den som utför det heta arbetet kan inte fungera som bevakare under arbetet.

Under hetarbetsbevakningen ska hetarbetsplatsen med omgivning hållas under ständig uppsikt.

Bevakaren av det heta arbetet måste ha kännedom om de risker det heta arbetet orsakar, veta hur man slår larm och klara av att använda handbrandsläckningsutrustningen. Vid behov ska hetarbetsbevakaren avbryta det heta arbetet.

7.4.4.4 Heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen

Heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen får endast utföras av en person som har ett giltigt hetarbetscertifikat för tak- och vattenisoleringsbranschen.

A. Hetarbetstillstånd för tak- och vattenisoleringsbranschen

För heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen krävs alltid ett skriftligt och tidsbestämt hetarbetstillstånd.

Före hetarbetstillståndet beviljas ska på hetarbetsplatsen göras en utredning och bedömning av vilka risker de heta arbetena orsakar. Vid utredningen och bedömningen av riskerna ska man fästa speciell uppmärksamhet vid de risker som konstruktioner och ihåligheter under arbetsobjektet orsakar.

Beviljaren av hetarbetstillståndet fastställer i hetarbetstillståndet de säkerhetsåtgärder denne anser vara nödvändiga utgående från utredningen och bedömningen av riskerna det heta arbetet orsakar. Det heta arbetet får påbörjas först när personen som utför det heta arbetet och bevakaren av det heta arbetet försäkrat sig om att de säkerhetsåtgärder som fastställts i hetarbetstillståndet vidtagits. I hetarbetstillståndet ska fastställas beviljaren av hetarbetstillståndet, personer som utför det heta arbetet samt personer som bevakar det heta arbetet.

Beviljaren av hetarbetstillståndet ska utfärda tillståndet i minst fyra exemplar varav ett ges till försäkringstagaren. Före det heta arbetet påbörjas ska beviljaren av hetarbetstillståndet ge ett exemplar till personen som utför det heta arbetet, ett exemplar till personen som ansvarar för bevakningen under det heta arbetet och ett exemplar till personen som ansvarar för bevakningen efter det heta arbetet. Säkerhetsåtgärderna som fastställts i hetarbetstillståndet ska delges alla personer som utför och bevakar det heta arbetet.

Beviljaren av hetarbetstillståndet ska ha ett giltigt hetarbetscertifikat för tak- och vattenisoleringsbranschen. Hetarbetstillstånd får beviljas av person som anges i försäkringstagarens hetarbetsplan och som på basis av sin erfarenhet och kännedom om arbetsobjektet har de bästa förutsättningarna att upptäcka och bedöma riskerna det heta arbetet inom tak- och vattenisoleringsbranschen orsakar samt utgående från dessa risker fastställa nödvändiga säkerhetsåtgärder.

Om försäkringstagaren inte har ovan nämnda förutsättningar att fungera som beviljare av hetarbetstillstånd kan tillståndet beviljas av en expert som försäkringstagaren utsett eller person som anges i entreprenörens hetarbetsplan.

Den som utför det heta arbetet kan inte vara utfärdare av hetarbetstillstånd vid heta arbeten inom tak- och vattenisoleringsbranschen. Ett undantag är dock kortvarigt underhålls- eller reparationsarbete förutsatt att konstruktioner som ska isoleras och konstruktioner i närheten av dessa är obrännbara och inte ger upphov till ihåligheter. Då kan personen som utför det heta arbetet bevilja ett hetarbetstillstånd till sig själv när personen utgående från utredningen och bedömningen av riskerna konstaterat att det heta arbetet kan utföras på ett säkert sätt.

Hetarbetstillstånd får endast beviljas för en viss tid. Tillståndet är hetarbetsplatsspecifikt och endast de heta arbeten som anges i hetarbetstillståndet är tillåtna. Om förhållandena på hetarbetsplatsen ändrar under hetarbetstillståndets giltighetstid ska beviljaren av tillståndet uppdatera hetarbetstillståndet så att det motsvarar de nya förhållandena.

B. Val av arbetsmetod

Heta arbetet ska ersättas med en arbetsmetod som inte orsakar brandrisk när konstruktionerna som ska isoleras är brännbara och ger upphov till ihåligheter och när dessa konstruktioner och ihåligheter inte kan inspekteras och bevakas.

Vattenisolering får inte fästas på plåtar eller metallkonstruktioner genom att hetta upp stället där isoleringen ska fästas.

Öppen låga eller het luft får inte användas i närheten av hål eller genomförning i konstruktion och inte heller i närheten av ställen där vågrät och lodrät konstruktion möts så att lågan eller den heta luften kan tränga in i konstruktionen.

C. Säkerhetsåtgärder på hetarbetsplatsen för tak- och vattenisoleringsarbeten

På hetarbetsplatsen ska vidtas de säkerhetsåtgärder som fastställts på basis av utredningen och bedömningen av riskerna det heta arbetet orsakar, dock minst följande åtgärder:

- brännbart material som inte hör till arbetet ska avlägsnas från hetarbetsplatsen.
- brännbart material som inte kan avlägsnas ska skyddas med ett tätt och obrännbart skyddsöverdrag
- öppningar i konstruktioner ska täckas med överdrag och springor tätas om det finns risk att flammor, stänk eller gnistor kan sprida sig i konstruktionerna genom dessa öppningar och springor
- för att undvika falskt alarm ska brandlarm och släckanläggningar vars utlösning sker med rökdetektorer vid behov kopplas ur på områden dit rök från det heta arbetet kan sprida sig och kopplas på igen omedelbart när det är möjligt.
- sprinkleranläggning ska inte kopplas ur, utan vid behov ska spridarna skyddas med ett tillfälligt skydd som avlägsnas omedelbart efter det heta arbetet
- hetarbetsplatsen ska förses med släckningsutrustning och röjningsutrustning enligt punkt D samt med skyddsmaterial.

D. Släcknings- och röjningsutrustning samt skyddsmaterial

Beviljaren av hetarbetstillstånd bestämmer den släckningsutrustning som behövs på hetarbetsplatsen för tak- och vattenisoleringsarbetet utgående från utredningen och bedömningen av risker. Släckningsutrustningen ska dock bestå av minst två handbrandsläckare av effektklass 43A 183BC. Av dessa kan den ena släckaren ersättas med en brandslang med tryck eller två handbrandsläckare av effektklass 27A 144BC.

Släckningsutrustningen ska finnas på hetarbetsplatsen under det heta arbetet och under efterbevakningen av det heta arbetet.

På hetarbetsplats för tak- och vattenisoleringsarbete ska finnas obrännbart skyddsmaterial och röjningsutrustning med vilken man kan göra ett hål i konstruktionen för släckning vid brand.

E. Hetarbetsbevakning inom tak- och vattenisoleringsbranschen

Nödvändig hetarbetsbevakning ska fastställas på basis av utredningen och bedömningen av vilka risker det heta arbetet på taket orsakar. Under det heta arbetet och därefter ska alltid användas hetarbetsbevakare när konstruktioner som ska isoleras eller konstruktioner i närheten av dessa är brännbara eller ger upphov till ihåligheter.

Hetarbetsbevakaren ska hålla hetarbetsplatsen, omgivningen och de underliggande konstruktionerna under ständig uppsikt. Vid behov ska flera hetarbetsbevakare utses. Hetarbetsbevakningen ska ske under hela arbetet, även under pauser. Efter det heta arbetet ska efterbevakningen ske enligt hetarbetstillståndet, dock under minst en timme.

Hetarbetsbevakaren måste vara medveten om de risker det heta arbetet orsakar, veta hur man slår larm och kunna använda handbrandsläckningsutrustningen. Vid behov ska hetarbetsbevakaren avbryta det heta arbetet.

7.4.5 Förhindrande av anlagd brand

Om man inte har förhindrat att obehöriga har tillträde till lastbryggor och att varorna på lastbryggor kan antändas, får brännbart material inte förvaras på lastbryggorna.

Brännbart material och avfallsbehållare som förvaras utomhus ska placeras så att elden inte kan sprida sig till byggnaden i fall materialet eller behållarna fattar eld.

Avfallsbehållare, avfallstak och annat brännbart material som förvaras på byggnadens utomhusområden ska placeras så att elden inte kan sprida sig till byggnaden. Att en brand sprids till byggnaden kan förhindras genom brandsäkra konstruktioner och genom att placera lättantändliga material tillräckligt långt från väggen med beaktande av konstruktionerna och andra omständigheter. Avfall kan också förvaras inne i byggnaden i ett låst avfallsrum.

Alternativt kan brännbart material och avfall förvaras i ett låst förvaringsutrymme som skyddats mot intrång från utomstående. Då ska de skyddande konstruktionerna i förvaringsutrymmet vara sådana att det är omöjligt att antända brännbart material eller avfall efter arbetstid utan att söndra konstruktioner.

Vindar, källare och andra gemensamma lokaliteter i byggnaden ska låsas så att obehöriga inte har tillträde till dessa lokaliteter.

7.4.6 Installering, besiktning och placering av elektriska anordningar

Elektriska anordningar och installationer ska uppfylla kraven i elsäkerhetsföreskrifterna och vara gjorda enligt tillverkarens installationsanvisningar.

De periodiska besiktningarna av elektriska installationer ska utföras enligt elsäkerhetsföreskrifterna med 10 års mellanrum beroende på vilken storlek objektets huvudsäkring har samt användningssätt.

Speciell uppmärksamhet ska fästas vid placeringen av lampor som är avsedda för kortvarigt bruk vars ytor blir heta (t.ex. halogenlampor). Sådana lampor ska förses med en fot som hindrar dem från att falla och själva lampdelen ska förses med ett skydd som förhindrar att eldfarligt material kommer för nära den heta ytan.

Man ska försäkra sig om att elektriska anordningar kyls ner tillräckligt under alla årstider och i alla belastningssituationer. Om det inte finns tillräckligt med information om hur stor belastning anordningarna tål, ska deras temperatur övervakas med mätningar (t.ex. termografi) och vid ombyggnadsarbeten ska man direkt efter ibruktagningen följa med hur temperaturerna utvecklas.

Ansamling av material ska förhindras med lämpligt skydd eller ytor ska rengöras regelbundet så att isolerande och/eller brännbart material (t.ex. trä- eller pappersdamm) som lösgörs i processen och samlas på ytan av elektrisk anordning inte leder till att anordningen överhettas.

7.4.7 Värmeproduktionsanläggningars säkerhet

Vid installation, underhåll och användning av värmeanläggningar, industriugnar och rökkanaler ska man följa i installations- och bruksanvisningarna samt i brandföreskrifterna angivna instruktioner om säkerhetsavstånd, brandisolering, elsäkerhet, underhåll och rengöring.

7.4.8 Förvaring av arbetsmaskin som drivs med förbränningsmotor

Arbetsmaskin som drivs med förbränningsmotor kan förvaras

- i för fordon avsett separat garage eller i reparationsverkstad
- utomhus på minst 8 meters avstånd från byggnad
- i produktions- eller lagerbyggnad när lokaliteten där fordonet förvaras är brandsektionerat från andra lokaliteter
- utomhus på under 8 meters avstånd från byggnad när yttervägg och takfot har brandsektionerats.

Brandsektioneringen i ytterväggen och takfoten ska utföras på platsen där arbetsmaskinen förvaras samt 4 meter i sidoriktning från förvaringsplatsens båda ändor.

7.4.9 Tillverkning, användning, transport och förvaring av farliga ämnen

Vid tillverkning, användning, lagring och transport av brännbara vätskor, kemikalier och gaser ska man följa de lagar som getts därom samt de bestämmelser och anvisningar som getts med stöd av dessa lagar.

Tillstånd och anmälningar som hänför sig till hantering och lagring av dessa ämnen ska alltid vara uppdaterade. Instruktioner om hur brand- och explosionsfarliga ämnen ska användas, förvaras och förstöras på ett säkert sätt ska ges till personalen samtidigt som man ska övervaka att instruktionerna följs.

Explosionsskyddshandlingar (ATEX) ska uppgöras om kemikalier eller andra ämnen kan ge upphov till explosionsfarliga luftblandningar.

Myndighetsbestämmelser som ska följas är t.ex.
- Handels- och industriministeriets beslut om brännbara vätskor
- Flytgasförordningen
- Kemikalielagen och -förordningen
- Förordningen om industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier
- skyddsinformationsblad över ämnen och förpackningspåskrifter.

7.4.10 Byggnads-, reparations- och monteringsarbeten

På byggnads-, reparations och monteringsarbetsplatser ska brandsäkerheten övervakas särskilt noggrant. På arbetsplatserna ska man följa LokalTapiolas säkerhetsföreskrift för bygg-, monterings- och reparationsarbeten B10.

7.5 Avvärjning av läckageskador

7.5.1 Förvaring av lösegendom

Egendom som lätt skadas vid läckage ska placeras på minst 10 centimeters höjd från golvytan.

Egendom som lätt skadas är t.ex. elektroniska anordningar inklusive ledningar samt omsättningstillgångar.

7.5.2 Installation och underhåll av manövrerings- och processapparatur samt rörnät

Installation av anslutningar, rörkopplingar och behållare till manövrerings- och processapparatur ska ske enligt tillverkarens eller importörens samt myndigheternas bestämmelser och instruktioner.

Maskiner och apparater ska underhållas och användas enligt tillverkarens eller importörens instruktioner. Apparater och behållare ska besiktas periodiskt enligt myndigheternas besiktningskrav och upptäckta fel ska repareras omedelbart.

Besiktningar som krävs med stöd av myndighetsbestämmelserna är t.ex. besiktning av tryckkärl och oljetankar.

7.5.3 Skydd mot förfrysning

Ledningar och rör i byggnad ska skötas noggrant och skyddas mot förfrysning. Lednings- och rörnät och anslutna apparater ska tömmas på vatten om byggnaden under den kalla årstiden lämnas utan tillräcklig värme eller övervakning.

Värmen i en byggnad är otillräcklig om inomhustemperaturen är avsevärt lägre än den normala rumstemperaturen.

7.6 Avvärjning av brottsskador

7.6.1 Skyddande av egendom i lokaliteter som används av försäkringstagaren

Vid mekaniskt skyddande, låsning och förvaring av nycklar som gäller lokalitet som stadigvarande används av försäkringstagaren och även i tillämpliga delar andra förvaringsutrymmen ska skyddsåtgärderna i tabellen nedan vidtas när lokaliteten är stängd.

Kraven på låsning som anges i tabellen ska uppfyllas så att de inte förhindrar en trygg evakuering. Man kan från fall till fall avvika från instruktionerna om det är fråga om en inkvarterings- eller möteslokalitet eller annat objekt som medför en hög personrisk och där kravet på mekanisk säkerhetslåsning inte kan uppfyllas på ett heltäckande sätt utan att personsäkerheten äventyras. Då kan objektets låsningskrav uppfyllas genom att kombinera mekanisk låsning och automatisk säkerhetsteknik i enlighet med LokalTapiolas tekniska brottsskyddsinstruktioner. Metoden och åtgärderna ska avtalas med en expert från LokalTapiola.

Exaktare definitioner på skyddskrav och exempel på åtgärder finns i de tekniska instruktionerna. Tekniska instruktioner får du på LokalTapiolas kontor eller på webbsidan lahitapiola.fi/yritysasiakkaat.

Om en högre mekanisk skyddsnivå inte krävs i försäkringsbrevet måste det mekaniska inbrottsskyddet på förvaringsplatsen för försäkrad egendom åtminstone uppfylla kraven på mekanisk skyddsnivå 1 i tabellen nedan.

Krav på mekaniskt inbrottsskydd/säkerhetsföreskriftsnivå	**1**	**2**	**3**
Konstruktioner (väggar, golv, tak)			
Konstruktionerna ska till hållbarhet och byggnadssätt vara sådana att inbrott är omöjligt utan att konstruktionerna söndras med hjälp av verktyg. Konstruktionerna får inte vara sådana att de kan lösgöras från utsidan utan att de söndras.	x	x	x
Mellanväggskonstruktion ska sträcka sig från golv till tak. Översidan av undertak kan alternativt	x	x	x

skyddas mekaniskt med stålgaller.			
Lätta konstruktioner såsom mellanväggar av gipsskivor och lättgrusblock ska förstärkas från förvaringslokalitetens sida.		x	
Lätta konstruktioner såsom mellanväggar av gipsskivor och lättgrusblock ska förstärkas från båda sidor av förvaringslokaliteten.			x
Fönster, glaskonstruktioner och öppningar			
Glasrutor i fönster ska fästas och fönster stängas så att de inte kan lösgöras eller öppnas från utsidan utan att de söndras.	x	x	x
Med undantag av fönster i fasad på byggnadens yttervägg ska fönster, fönsterväggar och skjutbara fönsterväggar samt takfönster vara av stöttåligt glas eller så ska de skyddas. Säkerhetskravet gäller inte fönster eller öppningar som befinner sig på minst 4 meters höjd från markytan eller annan yta som man kan stå på.		x	
Fönster, fönsterväggar och skjutbara fönsterväggar samt takfönster ska vara av inbrottssäkert glas eller så ska de skyddas. Säkerhetskravet gäller inte fönster eller öppningar som befinner sig på minst 4 meters höjd från markytan eller annan yta som man kan stå på.			x
Skydd för skyltfönster ska vara lika brett som fönstret och det ska sträcka sig upp till minst 2 meters höjd från markytan eller annan yta som man kan stå på. Om fönstret skyddas mekaniskt ska hålen i skyddskonstruktionen vara av sådan storlek att föremål inte kan transporteras genom skyddskonstruktionen utan att konstruktionen söndras.			x
Övriga öppningar såsom rökventilations- och luftintagsöppningar ska skyddas med ett fast eller låsbart stålgaller.	x	x	x
Dörrar, gångjärn och karmar			
Karmen ska vara kilad mot konstruktionen och glasrutorna i dörrar ska fästas så att de inte kan lösgöras från utsidan utan att de söndras.	x	x	x
Ofalsade metalldörrar och alla trädörrar ska förses med ett brytskydd vid brukslåset.	x	x	x
Dörren ska vara försedd med stift vid gångjärnen om gångjärnen kan tas isär från utsidan.	x	x	x
Glas i dörrar ska vara krossäkra eller så ska de skyddas.		x	
Om fönster och glas i dörrar i fasaden och lyftdörrar och vipportar övervakas med hjälp av ett godkänt inbrottslarm behöver glas i dörrar i fasaden eller fönsteröppningar i lyftdörrar och vipportar inte skyddas mekaniskt.		x	
Glas i dörrar ska vara inbrottssäkra eller så ska de skyddas.			x
Låsning			
Vid låsning av dörr med brukslås ska låset vara minst av klass 3 och säkerhetslås ska vara minst av klass 5.	x	x	x
Vid låsning av dörr med hänglås ska hänglåsen och beslagen på utsidan vara minst av klass 4 och på insidan minst av klass 3. Vid låsning med hänglås ska man använda godkända beslag.	x	x	x
När ingen vistas i lokalen ska låsen vara i baklås och snabbregel på pardörr låst.	x	x	x
Dörrar med glasruta ska låsas med bruks- och säkerhetslås, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm.	x	x	x
Gånghalva i pardörrar låses som enkeldörrar. Passiv dörrhalva tillsluts med snabbregel som låses med ett hänglås av minst klass 2 eller på annat sätt som hindrar snabbregelns funktion. Pardörrar kan också låsas med en stålbom låst med hänglås, eller med reglar och hänglås på insidan.	x	x	x
Parsvängdörrar ska låsas med två lås.	x	x	x
Öppningsbara stålgaller och rulljalusi ska låsas med två hänglås.	x	x	x
Fönsterlös dörr ska låsas med brukslås.	x		
Fönsterlös dörr ska låsas med bruks- och säkerhetslås, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm.		x	x
Lyft-, vik- och skjutdörrar ska vid sidan av standardlåsningen i första hand låsas på insidan av dörren (t.ex. regel) med ett hänglås. Regeln och hänglåset ska vara på motsatta sidor av dörren.	x	x	
Lyft-, vik- och skjutdörrar ska i första hand låsas på insidan av dörren med två hänglås.			x
Skjutbara glasväggar och glasskjutdörrar ska låsas med minst ett lås.	x		
Skjutbara glasväggar och glasskjutdörrar ska låsas med två lås.		x	x

Tabellen hänför sig till villkorspunkten 7.6.1.

7.6.2 Skyddande av egendom på varierande ställen

7.6.2.1 Egendom i främmande lokalitet

Försäkrad egendom på varierande ställen eller t.ex. i en underleverantörs lokaliteter kan förvaras normalt i en låst lokal i byggnaden som används, t.ex. i industrihall, affärsbyggnad, kontorsbyggnad eller bostadsbyggnad. Vid valet av förvaringsplats för egendomen och bedömningen av om det mekaniska inbrottsskyddet är tillräckligt ska man beakta förvaringsplatsens läge och egendomens värde samt hur attraktiv egendomen är. Det mekaniska inbrottsskyddet på förvaringsplatsen ska vara minst av nivå 1.

7.6.2.2 Egendom i byggnader på byggplatser och lagercontainers

Försäkrad egendom på bygg- och monteringsplatser eller motsvarande platser där det inte finns lokaliteter i normalt bruk ska förvaras i robust lagerutrymme med starka konstruktioner eller i byggnad som är inbrottsskyddad enligt nedan. När inbrottsskyddet i arbetsobjektet som är under uppbyggnad uppfyller den slutliga skyddsnivån i skyddsplanen kan försäkrad egendom även förvaras i låsta lokaliteter i objektet som inbrottsskyddats på detta vis.

Dörrar i byggnader på byggplatsen ska låsas på något av följande sätt:
- brukslås av klass 3 och säkerhetslås av klass 5, avståndet mellan låsen minst 40 cm.
- två hänglås inklusive beslag av klass 3, avståndet mellan låsen ska vara minst 40 cm.
- stålbom som låsts med hänglås inklusive beslag av klass 4.

Ofalsade metalldörrar och alla trädörrar ska vara försedda med ett enhetligt brytskydd vid bruks- och säkerhetslåsen. Hänglåsbeslagen ska vara sådana att bygeln inte kan kapas. I träkonstruktion ska stålbommen fästas med bultar genom konstruktionen så att bommen inte kan lösgöras utan att konstruktionen söndras.
Dessutom ska alla fönster och öppningar i förvaringslokalitet skyddas
- med stålgaller
- med stålnät
- på annat sätt som ger motsvarande inbrottsskydd.

7.6.2.3 Egendom i lagercontainer utomhus

Tak-, dörr- och väggkonstruktioner i lagercontainers ska vara av stålplåt eller av sådant material att inbrott endast är möjligt genom att konstruktionerna söndras med hjälp av verktyg.

Förutom standardlåsning ska dörren till containern låsas med ett hänglås av minst klass 4 och med hänglåsbeslag av motsvarande klass som är avsedda för låsning av containers. Hänglåsbeslagen ska vara sådana att bygeln inte kan kapas.

Dörrar och öppningar ska skyddas med stålnät eller -galler.

7.6.2.4 Egendom i fordon eller släpvagn

Då försäkrad egendom finns i fordon eller släpvagn utanför arbetstiden ska skyddsmetoderna i tabellen nedan följas.

	Primär skyddsmetod	**Sekundär skyddsmetod**
1. Fordon (t.ex. servicefordon) eller fordon med påkopplad släpvagn	• fordonet och släpvagnen ska förvaras i en låst byggnad eller • den försäkrade lösegendomen ska flyttas till en låst byggnad	• fordonet ska förses med startspärr och inbrottslarm som Finansbranschens Centralförbund godkänt • brottsskyddsutrustningen ska vara kopplad till funktionerna och styrhytten och dörrarna till lastutrymmet ska vara låsta
2. Släpvagn eller bagageutrymme med kåpa Släpvagnens eller lastutrymmets • kåpa ska vara av metall eller hållbart glasfiber som inte kan brytas upp utan verktyg • kåpan ska låsas fast i fordonet eller släpvagnen med ett godkänt	• att släpvagnen kopplas till annat dragfordon ska förhindras med en anordning som lämpar sig för ändamålet eller så ska • släpvagnen kopplas till fordon försett med startspärr med en anordning som lämpar sig för ändamålet. Lätt släpvagn ska förvaras i låst lokalitet.	Om lätt släpvagn inte kan förvaras i låst lokalitet kan den förvaras • fastlåst i dragkrok på fordon försett med startspärr eller • fäst i en hållbar fast konstruktion med en minst 10 millimeter tjock ythärdad stålkedja eller -vajer och godkänt hänglås av klass 3

hänglås av klass 3 eller annan motsvarande låsanordning		
3. Öppet flak eller släpvagn utan kåpa	• egendom ska fästas i släpvagnen eller flakkonstruktionen med en minst 10 millimeter tjock ythärdad stålkedja eller med -vajer och godkänt hänglås av klass 3. Släpvagnen ska kopplas på sätt som anges ovan i punkt 2. Fordonet ska vara försett med startspärr.	

Tabellen hänför sig till villkorspunkten 7.6.2.4.

Föremål ska övertäckas eller placeras i fordon eller släpvagn så att föremålen inte kan ses utifrån.

Med startspärr avses anordning som förhindrar att fordonet kan köras eller att motorn kan startas. Som startspärr godkänns anordning som är fast installerad i fordonet samt en löstagbar mekanisk anordning som förhindrar att fordonet kan köras eller startas. Installation och påkoppling av anordning ska ske enligt tillverkarens instruktioner. Försäkringstagaren är skyldig att se till att anordningarna fungerar.

Anordningar som förhindrar att släpvagnen kan kopplas till eller ifrån är t.ex. lås för kulkopplingar, dragöglor, dragkrokar och dragstänger.

7.6.2.5 Egendom på annan plats än i en låst lokalitet

Egendom fäst vid fast konstruktion

Om annat inte antecknats i försäkringsbrevet ska föremål som befinner sig utomhus eller på annan plats än i låst lokalitet, t.ex. arbetsmaskiner, verktyg och övrig egendom fästas i en hållbar fast konstruktion

- med en ythärdad kedja eller vajer av stål som låsts med ett godkänt hänglås av klass 3. Kedjans eller vajerns materialstyrka ska vara minst 10 mm
- på minst 3 meters höjd från marken eller annan yta som man kan stå på så att föremålet inte kan lösgöras utan ställning eller verktyg
- på annat sätt som avtalats separat med en expert från LokalTapiola.

Exempel på specialskydd:

- Stöldskyddet i en motordriven personlyft kan ordnas genom att i stället för fastlåsning med kedja låsa personlyften i arbetsläge enligt tillverkarens instruktioner så att lyften inte kan sättas i transportläge utan att lyften söndras.
- Förvaringslådor eller -containers för verktyg vilka lätt kan flyttas kan skyddas genom att lyfta upp dem högt ovanför arbetsplatsen i kroken på en kran. Då måste man säkerställa att människor inte är i fara om lådan eventuellt faller ner.

Tunga motorredskap med låsbar styrhytt behöver inte fästas på ovannämnda sätt men styrhytten ska hållas låst och nycklarna får inte lämnas i fordonet.

Om en tung arbetsmaskin kopplats till eller lastats på ett fordon eller på en släpvagn som är kopplad till fordonet ska fordonet i fråga vara försett med en startspärr som godkänts av Finansbranschens Centralförbund. Arbetsmaskin eller släpvagn som kopplats till dragfordonet ska dessutom låsas fast i dragkroken på dragfordonet. Startspärren ska vara påkopplad när fordonet lämnas utan övervakning. Styrhytten och dörrarna till lastutrymmet i transportfordonet ska då hållas låsta och nycklarna får inte lämnas i fordonet.

Egendom som förvaras i inhägnad

Om det då försäkringen tecknades har avtalats och antecknats i försäkringsbrevet att egendom i inhägnad är försäkrad, ska inhägnadens konstruktion och låsning verkställas och egendomen placeras i inhägnaden så att det inte är möjligt att stjäla egendom utan att inhägnaden söndras.

Som försäkringsbar egendom i inhägnad godkänns sådan egendom som kan förvaras utomhus och som är så stor att det inte är möjligt eller funktionellt att förvara egendomen inomhus. I inhägnad får inte förvaras liten och lätt förflyttad egendom som till enhetspriset är värdefull även om egendomen lämpar sig för bruk och förvaring utomhus. Sådan egendom är t.ex. verktyg och små arbetsmaskiner.

Konstruktiva krav på inhägnad

- Stängslet kan vara ett kraftigt stängsel av stål-trådsnät (maskstorlek högst 50 mm) eller annat stängsel som ger motsvarande skydd.
- Det får inte finnas öppningar i stängslet.
- Stängslet ska sträcka sig runt hela området som ska skyddas.
- Stängslet ska vara minst 2 meter högt.
- Avståndet från markytan till stängslets nedre del får vara högst 10 cm.
- Portar ska låsas med säkerhetslås eller hänglås av klass 4.
- Det inhägnade området ska belysas så att intrång till området kan upptäckas.

7.6.2.6 Skyddande av värdefull egendom

A. Användning av kassaapparater och kassaskåp samt brandsäkra skåp

Kassaapparater och -skrin ska vara öppna när försäkringslokalen är stängd.

Brandsäkert skåp för förvaring av dokument eller annat förvaringsskåp som inte klassificerats eller testats mot inbrott ger inte det i försäkringsvillkoren krävda inbrottsskyddet för penningbelopp som överskrider 5 000 euro.

Ersättning på basis av försäkring mot egendomsbrott när försäkringsbeloppet överstiger 5 000 euro kräver att pengarna och värdepappren förvaras i ett klassificerat värdeskåp (kassaskåp).

Krävd nivå på inbrottslarmsystem	**NIVÅ 2**	**NIVÅ 3**
Systemet ska planeras och förverkligas enligt LokalTapiolas gällande tekniska anvisningar. För planeringen och installeringen av inbrottslarmsystemet ska man anlita ett pålitligt och professionellt företag inom branschen.		
Övervakning		
Dörrkontakter i alla entrédörrar till verksamhetsstället.	**x**	
Dörrkontakter i alla dörrar som leder till verksamhetsstället.		**x**
Rörelsedetektorer i alla rum där värdefull egendom förvaras samt i korridorerna.	**x**	**x**
Objektspecifikt larm för värdeskåp (t.ex. för kassaskåp).	**(x)**	
Glasskrossningsdetektorer.		**x**
Larmning		
Larmsändare eller alternativt larmning med kommunikationslänk som använder radiofrekvens.	**x**	
Övervakad förbindelse eller alternativt dubblerad kommunikationslänk för larmöverföring.		**x**
Larmmottagning		
Larmet ska gå till ett bevakningsföretag eller polisen.	**x**	**x**
Om det inte finns ett bevakningsföretag på orten kan larmet även gå till annan plats med kontinuerlig jour eller till minst tre telefoner som huvudsakligen har jour.	**x**	
Om det inte finns ett bevakningsföretag på orten ska larmmottagningen avtalas separat med en representant för LokalTapiola.		**x**
Objektet ska dessutom vara försett med lokalt larm.	**x**	**x**

Tabellen hänför sig till villkorspunkt 7.6.4.

Dörrarna till brandsäkert skåp eller kassaskåp och kassavalv ska vara låsta när försäkringslokalen är stängd och nycklarna eller sifferkombinationen till låset får inte förvaras i försäkringslokalen.

Nyckeln eller sifferkombinationen får endast överlåtas till en namngiven person mot kvittering. Brandsäkert skåp eller kassaskåp som godkänts för förvaring av pengar ska fästas i byggnadens kon-

struktioner enligt tillverkarens instruktioner.

Klassificeringen enligt värdeskåpets standard beskrivs i kassaskåpets testcertifikat som fås av försäljaren eller tillverkaren och klassen finns även märkt på skylten på insidan av dörren till värdeskåpet.

B. Ránskydd vid transport

I villkoren för försäkring mot egendomsbrott fastställs minimikraven på ránskydd under transport utgående från penningbeloppet som ska transporteras.

Personer som transporterar värdefull egendom ska vara
- fast anställda av försäkringstagaren
- myndiga
- pålitliga
- lämpliga för uppgiften
- utbildade för uppgiften.

Transporten kan även utföras av personer som är anställda av ett företag som bedriver professionell värdetransportverksamhet. Transporten ska ske med en bil som lämpar sig för uppgiften alltid när det är möjligt och ändamålsenligt med beaktande av omständigheterna.

Vid transporten ska användas ett sådant transportmedel som förhindrar att man från utsidan kan dra slutsatser om innehållet.
Om pengar från flera verksamhetsställen transporteras på samma gång och pengarna lämnas i bilen vid uppehåll ska
- fordonet vara försett med startspärr
- pengarna förvaras i ett av LokalTapiola godkänt värdeskåp som är låst och fast monterat i fordonet
- fordonet låsas under uppehållet eller så ska transporten utföras av två personer varav den ena vaktar pengarna under uppehållet.

7.6.3 Förvaring av nycklar

Nycklarna ska förvaras omsorgsfullt i enlighet med LokalTapiolas gällande tekniska anvisningar. Nycklarna får inte märkas så att man kan lista ut var de passar.
I nyckelskåp som är infällda i ytterväggen får man endast förvara separata nycklar som går till dörrar i el- och teleutrymmen och dylika tekniska utrymmen. Huvudnyckeln får aldrig förvaras i sådana nyckelskåp.
Om nyckeln försvinner eller om en utomstående olovligt kommer åt nyckeln ska man omedelbart utreda om nyckeln kan missbrukas. Om omedelbar fara hotar ska man vidta åtgärder för att avvärja ytterligare skador.

7.6.4 Nivåkrav på inbrottslarmsystem, användning och underhåll

Enligt villkoren för försäkring mot egendomsbrott kräver ersättning att förvaringsplatserna för pengar och värdepapper vid sidan av de i villkoren fastställda bestämmelserna om kassaskåp är utrustade med ett inbrottslarmsystem av minst nivå 2 när det försäkrade penningbeloppet är 10 000-30 000 euro. Om försäkringsbeloppet är högre än 30 000 euro måste inbrottslarmsystemet vara av nivå 3.

Inbrottslarmsystem som berättigar till premierabatt eller som krävs för beviljande av försäkring ska minst uppfylla kraven enligt nivå 2 i tabellen ovan om annat inte antecknats i försäkringsbrevet.

Installerat inbrottslarmsystem som berättigar till premierabatt eller som krävs för beviljande av försäkring ska hållas funktionsdugligt. Systemet ska vara påkopplat när ingen befinner sig i försäkringslokalen.

Med att hålla systemet funktionsdugligt avses förutom tekniskt underhåll och tester bl.a. att alla lokaliteter som man bestämt att ska ha övervakning fortsättningsvis övervakas efter t.ex. eventuella förändringar i lokaliteten. Ändring av larmning eller larmmottagning som avtalats vid tidpunkten systemet godkändes ska omedelbart anmälas till LokalTapiola. Då ändras premiegrunderna så att de motsvarar den nya situationen. Om inbrottslarmanläggning som berättigar till premierabatt eller som krävs för beviljande av försäkring inte varit funktionsdugligt eller påkopplat när inbrottet inträffat kan ersättningen sänkas om det faktum att anläggningen inte varit funktionsduglig bidragit till att skadan uppkommit eller skadans omfattning. Dessa bestämmelser gäller i tillämpliga delar även larmanläggning som installerats på gårdsplan, i fordon eller i båt.

Centrala begrepp i anslutning till inbrottslarmsystem som nämns i säkerhetsföreskriften:
- Inbrottslarmsystem är ett larmsystem som observerar intrång i övervakad lokalitet eller på övervakat område och med hjälp av systemet förmedlas observationen till en på förhand bestämd mottagare.
- En dörrmagnetkontakt ger larm om dörren öppnas när larmsystemet är påkopplat.
- En rörelsedetektor upptäcker rörelse i lokaliteten och larmar därom.
- Ett punktlarm larmar om objektet (t.ex. kassaskåp) som larmet övervakar flyttas eller skadas.
- En fönsterdetektor larmar om ett fönster som detektorn övervakar söndras.
- Ett lokalt larm, t.ex. en högljudd siren, ger lokalt larm när inbrottslarmsystemet larmar.

- En larmsändare skickar larm via en fast telefonanslutning till valda telefonnummer, t.ex. till en larmcentral.
- En kommunikationslänk med radiofrekvens skickar larm trådlöst via en radiofrekvens (t.ex. GSM-nätet) till valda telefonnummer, t.ex. till en larmcentral.
- En övervakad kommunikationslänk övervakar konstant att förbindelsen fungerar. Systemet larmar om förbindelsen bryts, t.ex. om en ledning kapas.

Med dubblerad larmförbindelse avses ett system med två anordningar som använder olika förbindelser. Den ena anordningen är i allmänhet en larmsändare som anslutits till telefonnätet och den andra ett GSM-modem. Anordningarna ska dessutom vara kopplade till varandra så att de kontinuerligt kan övervaka varandras status.

7.7 Avvärjning av bräckageskador

7.7.1 Användning och underhåll av maskiner och anordningar

Maskiner och anordningar ska underhållas och användas enligt tillverkarens eller importörens instruktioner. Underhållsåtgärder ska bokföras.

Ventilationsgaller och kylflänsar till elmotorer ska hållas rena för att förhindra överhettning.

7.7.2 Säkerhet vid lyft- och flyttningsarbeten

Vid lyftarbeten och flyttningar ska man följa Statsrådets förordning om säkerhet vid byggarbeten (205/2009).
Särskild uppmärksamhet ska fästas vid bestämmelserna i kapitel 5 i förordningen vilka gäller:
- lyft- och flyttanordningars skick och placering
- belastning av lyftanordningar och lyftredskap
- lyft och uppgörning av lyftarbetsplan.

Lastens vikt och tyngdpunkt ska kontrolleras före lyft och flytt och lasten ska fästas omsorgsfullt och tillbörligt med hjälp av de fästpunkter som finns i lasten (länkar och öglor etc.).

Enligt förordningen ska en separat lyftarbetsplan uppgöras för svåra lyftarbeten. Med svåra lyftarbeten avses t.ex. lyft av speciellt tunga eller stora laster i svåra förhållanden, andra lyft som kräver särskild planering samt när last lyfts samtidigt med fler en än kran.

7.7.3 Inspektion, underhåll och övervakning av kylanläggningar

Vad gäller kylanläggningar så ska de bestämmelser som anges i lagar och förordningar följas. I förordningarna finns bestämmelser som gäller skyldighet att inspektera kylanläggning, utrustning för att följa med och spara uppgifter om temperaturen, instruktioner och underhåll samt skyldighet att utrusta kylanläggningar som innehåller en stor mängd kylmedel med ett läckagedetektorsystem.

Om försäkringsbeloppet i frys- och kylvaruförsäkring överstiger 10 000 euro ska frysar och kylar utrustas med ett temperaturlarmsystem som skickar larm till en plats med kontinuerlig jour, t.ex. ett bevakningsföretag, ifall personalen inte finns på plats. Larmmottagaren ska vidta de på förhand avtalade åtgärderna för att förhindra skada. Larmanläggningens funktionsduglighet ska kontrolleras minst en gång per 6 månader.

Sådana lagar och förordningar som innehåller bestämmelser gällande inspektion och service av kylanläggningar samt installation av läckagedetektorer för kylanläggningar är t.ex. Statsrådets förordning 1187/5.12.2001 och Europaparlamentets och -rådets förordning (EG) nr 842/2006 samt Förordningen om djupfrysta livsmedel och i denna nämnda lagar och förordningar.

7.8 Säkerhetskopiering och lagring av data och filer

All data i datasystemen ska säkerhetskopieras med en s.k. fullständig säkerhetskopiering minst en gång i veckan och program som kan säkerhetskopieras ska alltid säkerhetskopieras efter förändringar. Säkerhetskopiorna ska förvaras i en separat byggnad eller i ett låst datasäkerhetsskåp som ger minst 60 minuters skydd mot eventuella brandskador.

7.9 Avvärjning av skador i lokaliteter som inte används

Om verksamheten avbryts för en längre tid än ett normalt underhållsstopp eller om verksamheten upphör ska man sörja för att de i denna säkerhetsföreskrift förutsatta åtgärderna och inspektionerna som hänför sig till brandbekämpning, brottsbekämpning och bekämpning av läckageskador vidtas enligt kraven.

Man ska särskilt sörja för att
- skicket på gårdsplan, byggnad och egendom i byggnaden vilka hör till fastigheten kontrolleras minst en gång i veckan
- upptäckta fel och skador repareras och att spår efter vandalism avlägsnas snarast möjligt
- automatiskt brandlarmssystem, automatisk släckanläggning, inbrottslarmsystem och övriga motsvarande säkerhets- och övervakningssy-

stem fungerar
- systemen har testats och underhållits enligt service- och underhållsprogrammen.
- elektriciteten till lokaliteterna har brutits från elcentralen med undantag av elektriciteten som behövs för underhållet av fastigheten och utomhusbelysningen
- förfrysning av bruksvatten- och värmerör har förhindrats och att vattentillförseln till vattenkällor i fastigheten har brutits med undantag av de vattenkällor som uppvärmningssystemet använder
- gasrör är utan tryck och att rören för brännbara vätskor tömts och att alla stoppventiler stängts.

7.10 Övriga säkerhetsföreskrifter och tekniska anvisningar som ska följas

- Säkerhetsföreskrift för bygg-, monterings- och reparationsarbeten B10
- Anvisningar för tekniskt genomförande av mekaniskt inbrottsskydd
- Nyckelsäkerhet
- Inbrottslarmsystem och -tjänster
- Förvaring av värdefull egendom

Säkerhetsföreskrifter och tekniska instruktioner finns på webbplatsen lokaltapiola.fi eller LokalTapiolas kontor.

Information om säkerhetsutrustning som finansbranschen godkänt får du av LokalTapiolas representanter eller på Finans Finlands (FA) webbplats finanssiala.fi.

Detta är en inofficiell översättning. Vid eventuella meningsskiljaktigheter har de finska originalvillkoren företräde.

Försäkringarna beviljas av dessa ömsesidiga försäkringsbolag (FO-nummer) som hör till LokalTapiolagruppen:

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola**Kaakkois-Suomi** (0225907-5) | LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) | LähiTapiola **Lappi** (0277001-7) | LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Lännen** (0134099-8) | LähiTapiola**Pirkanmaa** (0205843-3) | LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Pääkaupunkiseutu** (2647339-1) | LähiTapiola**Satakunta** (0137458-1) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola **Savo-Karjala** (0218612-8) | LokalTapiola **Sydkusten** - LähiTapiola Eteläarannikko (0135987-5) | LähiTapiola **Uusimaa** (0224469-0) | LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) | LokalTapiola **Österbotten** - LähiTapiola Pohjanmaa (0180953-0) | LokalTapiola Ömsesidigt Försäkringsbolag (0211034-2)

Bolagens kontaktuppgifter finns på adress www.lokaltapiola.fi.

LOKALTAPIOLA